

ZÁŘÍ
2016

PIONÝRSKÉ LÉTO | ZPRÁVY Z TÁBORŮ (4)

S GPSKOU NA VODU | GEOPOZVÁNKA (17)

ROŠTÁK RÍŠA | O DĚTECH TROCHU JINÝCH (18)

PŘEDPRÁZDNINOVÁ VÝPRAVA PO SÁZAVĚ

Po více než dvou letech jsme se znovu vypravili na netradiční akci. Na kánoích jsme se rozhodli sjet střední úsek řeky Sázavy. V pátek 10. 6. jsme vlakem dojeli do prvního kempu naší cesty v Horce. Přivezli nám lodě, které jsme si rozdělili a nachystali na zítřejší odjezd. Postavili jsme stany a večer strávili zpíváním u ohně. Kivi si pro nás připravil několik nových písní, které jsme se pokusili naučit.

V sobotu jsme po snídani prošli krátkou instruktáží, kterou vedl Honzík, a poté jsme se poprvé spustili na vodu. Někteří seděli v lodích poprvé, takže chvíli trvalo, než všichni přišli na to, co a jak. Po krátké chvíli už však všichni pluli jako zkušení vodáci. Čekal nás úsek dlouhý asi 20 kilometrů a po cestě jsme museli překonat čtyři jezy. Pouze jeden jsme byli nuceni přenášet. Klidný „volej“ střídal divoké peřeje a za každou zátočinou se objevovaly nové scenerie, které si pro nás příroda přichystala. Na večer jsme dopluli do Kácova. Když jsme všichni protáhli zkroucená záda a zdřevěnělé nohy, postavili jsme stany a rozdělali oheň, u kterého jsme si opekli špekáčky. Šli jsme spát brzy po setmění, abychom nastřádali zbytky sil na příští den.

V neděli už všechny přípravy proběhly velmi rychle. Naházeli jsme věci do barelů, sbalili batohy a bez jakýchkoli průtahů jsme vyrazili na další úsek naší cesty. Čekalo nás pouhých osm kilometrů do Soběšína. Sjeli jsme další dva jezy a všichni si plavbu řádně užili. Někteří háčci si dokonce vyzkoušeli pozici kormidelníka, s větším úspěchem, než by kdo vůbec čekal. V Soběšíně jsme umyli lodě, dobalili batohy a nasedli do autobusu, který nás odvezl zpět do Lužáněk.

Celá výprava se povedla a věříme, že se příště potkáme v podobně velkém počtu.

Takže příště: Ahoj!

Honzík

14. TSP Zeměpisná společnost Po cestách vlasti

PŘIŠLA DOBA ZKRACOVÁNÍ!

Léto odchází, Mozaika Pionýra přichází... Máme tu zbrusu nový ročník, který jako obvykle přináší spoustu věcí, které jsou čtenářům známé z dřívějška, ale také několik změn. Pojdme si proto říct více o novinkách. Při listování narazíte hned na několik nových rubrik. Jedna z nich (ta je tedy spíše staro-nová) nese název RESET a je věnována přípravě REpublikového SETkání Pionýra v Ostravě. Úplnými novinkami jsou pak rubriky jako „Góly a přešlapy“, která se zabývá tím, co se nám v minulosti příliš neosvědčilo (přešlapy) i co byla trefa (góly), nebo „oddil@pionyr.cz“, což je název, pod kterým budete nacházet články pojednávající o výchovné práci s dětmi v Pionýru. V každé Mozaice se také budete setkávat s povídáním o nejen pionýrské symbolice a práci s ní. Některé změny nastanou i v průběhu ročníku. Tak například obvyklé informace k přípravě IX. výročního zasedání Pionýra samozřejmě s listopadem skončí. Určitě se tu ale po zasedání dočtete, jak to všechno dopadlo.

No a co to zkracování v titulku? I Mozaika musí jít s dobou, a tak tento trend dorazil (jen cca po sto letech) z Postřizín až do naší redakce. Možná si toho hned nevšimnete, ale naše stránky jsou vzdušnější a pojmu o dost méně „písmenek“ než dříve. Proto prosíme i všechny přispěvatele, aby na to mysleli a snažili se o stručnost. ☺

Ročník Mozaiky ale není to jediné, co začíná. Především se rozbíhá kolotoč oddílových schůzek, výprav a akcí všeho druhu, zkrátka začíná „pionýrský rok“. Za celou redakci vám všem přeju, aby byl co nejvydařenější!

Jakub

KALENDÁRIUM | nabídkový plán akcí a soutěží

■ 13. – 16. 10.	72 hodin	celá ČR	ČRDM
! 12. 11.	IX. výroční zasedání Pionýra	Pardubice	Pionýr

NABÍDKA OTEVŘENÝCH AKCÍ PS (z www.pionyr.cz)

■ 13. 9.	Otevřené klubovny	Domažlice	PS Čtyřlístek
■ 16. – 18. 9.	Xapatán	Újezd u Domažlic	PS Čtyřlístek
■ 17. 9.	Habartovské toulky	Habartov	PS des. St. Roubala
■ 17. 9.	Pohádkový les	Habartov	PS des. St. Roubala
■ 23. – 25. 9.	Setkání dětí a mládeže Středočeského kraje	Čimelice	Středočeská KOP
■ 28. 9.	Psí stopa	Kdyně	PS Jitřenka Kdyně
■ 1. 10.	Z Čáslavi až na vrchol ČR	Sněžka	PS Čáslav
■ 14. 10.	Z Ráje do zeleného pekla	Tankodrom Jihlava	PS KAMARÁD

NABÍDKA VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ PVC

Seminář pro hospodáře KOP a předsedy kontrolních komisí

■ 28. 9. Luka nad Jihlavou ÚPVC

V podzimních měsících probíhá (na několika místech v ČR) soubor cíleně zaměřených školení k výrazně specifické účetní tematice. Podrobný rozpis je na Přihlašovně.

Kvalifikace oddílového vedoucího

■ 7. – 9. 10. Mladá Boleslav Středočeské PVC

■ 14. – 16. 10, 4. – 6. 11. Ústí nad Labem, Důlce Ústecké PVC

Víkend pro 14+

■ 14. – 16. 10. Skavsko u Morkovic Olomoucko-zlínské PVC

Kvalifikace pro výkon volených a jmenovaných funkcí

■ 4. – 6. 11. Ústí nad Labem, Důlce Ústecké PVC

Seminář první pomoci, Seminář Hrajeme si rádi

■ 4. – 6. 11. Zelená Lhota Plzeňské PVC

MOZAIKA PIONÝRA – vydává Pionýr, z. s. pro svou vnitřní potřebu. | Uzávěrka tohoto čísla: 15. 8. 2016 (15. den předchozího měsíce) | Kontakty: Pionýr, Senovážněnám. 977/24, Praha 1, PSČ 11647, tel.: 234 621 299; 777 248 720; fax: 224 215 101; e-mail: mozaika@pionyr.cz. Aktuální informace o spolku Pionýr poskytujeme též na internetu: www.pionyr.cz. | Textové příspěvky přijímáme ve formátech souborů .doc nebo .rtf, foto v dostatečném rozlišení pro tisk (300 ppi – pro použití v tisku ve velikosti 1 : 1). | Odpovědný redaktor: Jakub Kořínek. Grafická úprava: Tereza Trojanová | Tisk: BOFTISK Nymburk. | Distribuce: Postservis. | V evidenci periodického tisku evidováno pod číslem MK ČR E11046, ČÍSLO ISSN 1213-4686. | Vydáno díky finanční podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zpravodaj je neprodejný.

Letní tábor PS 8. března J.Hradec Jan Prokýšek	1
Předprázdninová výprava po Sázavě Fotoreportáž	2
Pionýrské léto Zprávy z táborů	4
Mezinárodní tábor v Německu Zahraničí	7
Nic není nemožné volební guláš	8
V Pionýru je demokracie? No toto!	9
Něco končí a něco začíná Vzdělávání	10
Co by dnes řekl Marco Polo? Zahraničí	12
41. ročník BHCO Akce!	13
Už jste byli na Landeku? RESET	14
Rukodělnky – Šperky z PET lahví Kvíz – základní škola	15
Nazujte toulavé boty! Výlety	16
S GPSkou na vodu geopozvánka	17
Rošťák Říša o dětech trochu jiných	18
Rukodělná LTŠ Akce!	19
Hra oddil@pionyr.cz	20
PS Švermováček seznamte se	22
Formalizace a propojení se školy Góly a přešlapy	24
Okénko IX. VZP Stručně z VV ČR	26
Aktuality z ústředí RISP	27
O symbolech Novinka: mozaika.pionyr.cz	28
Jarda Novák Karel Krτίčka	29
Právní posilovna Aktuality	30
Kaleidoskop výročí a zajímavosti	31
Křížem krázem fantazí Přehled ročníku	32

LETNÍ DOBRODRUŽSTVÍ DOPADLO ZASE DOBŘE!

Máme za sebou další táborovou sezónu a jako každý rok nám zprávy z letních výprav mimo běžnou realitu přicházejí i do redakce. Některé bylo třeba opravdu hodně krátit, ale i tak je jistě poznat, že tábory zase stály za to!

DOBYTÍ OSTROVA WALAKUSK

To je cíl, za kterým se vypravíme při naší celotáborové hře. Před tím, než společně vyplujeme na moře, je potřeba získat všechny věci, které budeme na moři potřebovat. Odejeme nyní společně všichni do blízkého lesa, kde budeme hledat jednotlivé pomůcky. Ty jsou napsané na barevných papírcích, každá barva patří jedné pirátské skupině. Abyste věděli, ve které skupině budete, musíte si najít kartičku se svým jménem. Pak se sejde celá skupinka a pokračujete v plnění dalších úkolů. A tak nám vznikají čtyři družiny a každá si vymyslela svůj název – Piráti z Modré zátoky, Piráti z Walakusku, 16. lebky a Posádka Davyho Jonese. Abychom se mohli nalodit a začít dobývat ostrov Walakusk, potřebujeme ještě další věci. Mezi ně patří: 13 x šátek, lano, píšťalka, záchranný kruh, barel, nůžky, košíček, fixy, provázek, lihovka s barvou družiny, kotlík, váček s penězi, hrniček, ešus, obinadlo. Když jsme všechno zvládli, odcházíme do tábora. My již máme večeři. Po večeři slavnostní nástup, nalodění a udělení prvních bodů, první zamalování několika políček, abychom se co nejdříve dostali k ostrovu Walakusk. Den za námi, copak nás bude čekat asi zítra? A další dny?

Miroslav Hrbáček, PS Beroun-Závodí

35 LET HOLEŠOVSKÝCH TÁBORŮ

V roce 1981 byl vystavěn stanový tábor u Juhyně v Rajnochovicích, který se po šesti letech přestěhoval do Podhradní Lhoty. Vystřídaly se zde v mnoha turnusech stovky dětí, vedoucích i instruktorů, kuchařek, správců, účetních a pomocníků. Jim i všem, kdo se podíleli na výstavbě a údržbě základny, patří obrovský dík.

Letos jsme se přenesli do doby Karla IV., od jehož narození uběhlo 700 let. Hned první večer se táborníci setkali s Karlem IV., který je vyzval k budování Země Koruny České, sám se pak odebral „budovat“ říši Římskou. Táborníci byli rozděleni do čtyř rodů: Páni ze Štenberka, Páni z Cimburka, Páni z Kravař a Páni z Kunštátu. Ty mezi sebou soupeřily, ale také si pomáhaly a spolupracovaly. Jejich úkolem bylo např. vybudovat v lese panství, vyrobít štít, meče, přílby a pečetě, získat co nejvíce stříbra a také vybudovat kamennou přístupovou cestu ke svým panstvím. Táborníci plnili i spoustu dalších úkolů, prokazovali rytířské ctnosti, utkávali se v rytířských soubojích a také se dozvěděli mnohé o středověku a o životě a díle Karla IV.

Měli jsme i několik zajímavých návštěv a besed, přijeli se na nás podívat někteří bývalí pracovníci i táborníci a také zahraniční dobrovolníci – z Polska, Ruska, Španělska, Irska a Koreje. Prožili jsme s nimi jen pár hodin, ale měli jsme pocit, že je známe již dlouho...

*Hana Stehlíková, Jarmila Vaclachová,
za účastníky tábora Kája, Aneta, Klaudiv,
PS Dr. M. Očadlíka Holešov*

HOLUBINKY A PUŤÁK V KRKONOŠÍCH

V pátek 1. 7. vyrazili Výři do kouzelného městečka HOLUBINKY. ... Před davem dětí v houbařských oblecích stojí rada města. Nejdůležitější pan starosta Mechomír Pravák, zástupce starosty Červomil Nejedlý, kronikářka Kloboučnice Klouzková, vetešník Václavka Žampus, místní muzikant Čirůvek zvučný, kuchař Hřib Maggi a další. Představili příběh hry, který se týká městečka Holubinky a celé houbařské sezóny. Dál bylo na řadě např.

obarvení hábitů, rozdělení do rodiny a výstavba zahrádek pro houby. Rodiny Ewengovi, Liebenschnitzzelfmarktovi, Barbuchovi a Puovi společně žily po celou dobu tábora. Sbíráni hub nebylo vůbec jednoduché. Mnohdy se rodiny musely usilovně domlouvat, řešit a přemýšlet, až se jim z hlavy kouřilo. Naučily se ale spolupracovat a pomáhat si.

V zahrádkách se objevovaly nové a nové houby. Každý, kdo houbu objevil, musel ji zapsat do atlasu a mohl si ji dokonce pojmenovat. ...

Po táboře v Mařenicích se někteří členové vydávají na dlouhou cestu skrze Krkonoše. Při první zastávce v Harrachově jsme navštívili muzeum skla, pivovar a skokanský můstek. Druhý den jsme se posunuli do Špindlerova Mlýna, odkud jsme podnikali spoustu výprav. Některým z nás už nohy moc nesloužily, ale přesto jsme šli usilovně dál. Naše cesty vždy vedly na nejvyšší vrcholy. Zdolali jsme i Sněžku, a to hned třikrát! (Někteří čtyřikrát.)

Poslední den nás čekala už jen Černá hora. Unavenější půlka se na ni s úsměvem vydala a ta méně unavená šla ještě na výpravu dlouhou přes 50 km...

Vedoucí PS Výři

ŠESTERO NEPOMUCKÝCH TÁBORŮ

Pionýrská skupina Nepomuk zorganizovala v letošním létě šest táborových běhů pro více jak 400 dětí. V neděli 26. 6. 2016 nastoupil na naši táborovou základnu v Přebudově nultý běh – tábor rodičů a dětí – a zahájil již 39. sezónu nepomuckých táborů na Přebudově. Pohádkově vyzdobený tábor, pan král Martin s královskou rodinou, šaškem a celým královstvím putoval z pohádky do pohádky. Týdenní tábor byl

přímo úžasný a většina z 50 táborníků byla z pohádkového tábora nadšená.

Kromě dalších čtyř táborových běhů na naší základně v Přebudově jsme ještě připravili tábor ve Svojšíně. Opravdu dobré tábory to byly, a to jak z ohlasů dětí, tak i rodičů. Každý tábor měl svůj námět od pohádky, přes hvězdné války, cestu starověkem, čarodějnickou školu v Bradavicích, vesmírné putování. Určitě to byly dobrodružné prázdniny s pionýry. Poděkování zasluží všech 92 táborových dobrovolníků, kteří se starali o zajištění a průběh těchto skvělých táborů.

Miroslav Dvořák, PS Nepomuk

HOLLYWOOD NA KLEPÁKU

Na prvních čtrnáct prázdninových dní se táborová základna Klepákův mlýn proměnila v ráj filmařů. 101 malých táborníků se vypravilo do Hollywoodu. A nečekalo nás nic menšího, než natočit nejlepší trháček všech dob. Průvodci nám byli pečlivý režisér, zasněný kameraman, spořivý producent a nezbytná klapka.

Vzali jsme si to nejlepší z mnoha známých filmů – akci z Jamese Bonda, romantiku z Titaniku, něco pro děti ze Shreka, velkolepé bitvy z Pána prstenů. S Vinnetouem jsme zavítali na divoký západ, s Martym, Alexem, Melmanem a Glorií do džunglí Madagaskaru a s rodinou Simpsonů jsme usedli na gauč ve Springfieldu. S Batmanem jsme pronásledovali Jokera, s Harrym Potterem jsme se učili kouzlit, s Piráty z Karibiku jsme loupili poklady a zúčastnili jsme se dobrodružných Hvězdných válek.

Kromě toho jsme soupeřili ve vybíjené, ringu, kinballu a brännballu. Vyzkoušeli jsme si řadu tradičních a netradičních sportů, od střelby a pádlování až po klepácký biatlon. Naučili jsme se spoustu tábornických dovedností, které jsme si prověřili v tábornické stezce. Vyrobili jsme si různé věci, od náramků přes lapače snů, stromečky štěstí až po sádrové otisky ruky. Vyzkoušeli jsme si střelbu ze sportovního luku, vyslechli si povídky o potápění a zúčastnili se zajímavé přednášky o úrazech. Chybět nemohly ani táboráky, diskotéka a cestička odvahy. Nakonec se podařilo to, o co jsme celých čtrnáct dní usilovali. Získali jsme Oscara!! A to díky poctivé práci celého štábu a všech deseti filmových studií.

Lenka Malá

PS 8. března Jindřichův Hradec

OLBRAM 2016

Jak hodnotit letošní tábor? Byla by obrovská chyba nejet. Všichni jsme se něco nového naučili nebo si osvěžili to, co nám zůstalo v hloubi mysli z loňského tábora. Každý den odkrýval tak nabitý program, že nebyl čas se nudit. Zažili jsme spoustu horkých i pár deštivých dnů. Každý si z tábora odváží spoustu zážitků z výletů, her nebo večerních programů. Letošní etapová hra byla nejpropracovanější ze všech dosud provedených a hlavně nejvíc poučná do života!

Tady se člověk nemusí bát, že nezapadne nebo nebude mít kamarády, protože každý oddíl po pár dnech táhne za jeden provaz a jsme jedna velká rodina. Oddíl je veden nejlepšími vedoucími a instruktory, kterým

děti věří, mohou jim říct cokoliv a hlavně v nich vidí vzor.

*Klárka Kalmusová – účastnice
PS Kopřivnice*

EGYPT

To bylo téma našeho letošního tábora, který se konal v termínu od 17. do 30. 7. Stejně jako každý rok, i letos jsme krásných 14 dní prožili u Václavského rybníka nedaleko Přimdy. Celým táborem nás provázela Kleopatra a Faraon Ptolemaios, kterým jsme pomáhali se svatebními přípravami a stavbou pyramidy. I přesto, že nebyl každý den slunečný, užili jsme si to tam naplno a s úsměvem na rtech. Všichni jsme se od prvních dnů bezvadně poznali, zabydleli si stanové pokojíčky, a proto se loučení s naší táborovou základnou neobešlo, tak jako každoročně, bez uroněné slzy. Už se všichni moc těšíme na další prázdniny!

Tereza Dufková, PS Ptáčata Domažlice

ZAHÁJENÍ VE SPORTOVNÍM DUCHU

Sportovní nadšení neovládlo jen Rio de Janeiro, a proto nebylo potřeba vážit dalekou cestu přes Atlantik a stačilo zajet v červenci na dva týdny do Újezdu u Domažlic na tábor PS Čtyřlístek. Reprezentace pěti kontinentů čestně soupeřily v duchu olympijského hesla: Citius, Altius, Fortius (Rychleji, výše, silněji) – kdy nešlo o to zvítězit, ale prokázat snahu a úsilí o pokrok.

Zahájení se zúčastnil i mezinárodní fotbalový rozhodčí Pavel Královec, který se krátce předtím vrátil z evropského šampionátu ve fotbale.

Martin

Příměstský tábor S. O. S. – Na začátku srpna jsme uspořádali také příměstský tábor pod názvem „S. O. S.“ za podpory Grantu města Dobřany. Jeho úkolem bylo nejen zabavit účastníky, ale poučit je i o ochraně všeho živého i neživého na naší planetě. Děti se dozvěděly o využití odpadů, poznávaly chráněné rostliny a živočichy, navštívily miniZOO a botanickou zahradu i velkou plzeňskou ZOO. Našel se i čas na vyrábění a různé hry.

Líba Nejedlá, PS Dobřany

Vánoce a hlavně zachránit Pátka ze spárů lidožroutů. Závěrečná noční hra pak představovala výpravu na pirátskou loď. Skupinky na kánoích se potichu přiblížily k lodi, přemohly spící piráty a zmocnily se jejich plavidla. Robinson byl zachráněn a mohl se vrátit domů, stejně jako naši táborníci.

Pavla Tochorová, PS Safír Kdyně

AFRIKA 2016

To byl název letošní celotáborové hry. Zástupci 3 zoologických zahrad (Plzeň, Praha a Liberec) vyrazili do Afriky, aby odchytávali zvířata a doplnili tak své expozice. Z 50 afrických států jsme jich „navštívili“ 11 a o každém jsme se dozvěděli spoustu zajímavostí. Prvním z nich byl ostrov Madagaskar, druhým Botswana, kde jsme hledali stříbrné doly a stavěli „doměčky“ pro Křováky. V Zimbabwe jsme tvořili a hráli různé hry a zdokonalovali dovednosti pro přežití. Další den jsme se v Nigérii vydali na lov a také vyráběli pískové obrazy. V Tanzánii jsme navštívili Masaje, v Ugandě nás bubeníci učili bubnovat v kruhu. V Keni jsme v národních parcích a rezervacích hledali zvířata pro naše ZOO, ale napřed jsme se museli něco naučit o nich i o rostlinách nebo orientaci v přírodě.

V Somálsku jsme si užili sportovní dopoledne. Házeli jsme lukem, diskem a míčkem na cíl. V Etiopii jsme se vykoukali v jezeře Tana (bazén), v Súdánu jsme se procházeli po krajině a sportovali. Posledním státem byl Egypt, kde jsme si povídali o egyptském umění a zkusili si i něco vyrobit. To je ale jen malý výběr, kromě toho jsme si užili spoustu dalších her, diskotéky a výlety – třeba do rodného domu Františka Křížíka. Bylo to fajn, ale krátké...

VODÁCKÝ TÁBOR OTAVA 2016

Letos (28. 7. – 7. 8. 2016) zamířili kdýňští vodáci z PS Safír na řeku Otavu, kde je čekalo jedenáct dní pod stanem. Celotáborová hra byla motivována klasikou knihou Robinson Crusoe a po každém přečteném úryvku následovala tematická hra. Hned druhý den se děti rozdělily do šesti skupin a postupně absolvovaly výcvik, kde se zdokonalily v uzlování, orientaci, vaření na ohni a samozřejmě i ve vodácké zručnosti. Vše si vyzkoušely při cestě do „Brazílie“ (Sušice). Tady obchodovaly s domorodci a zpět do tábořiště v Čepicích už dojezly na loďkách.

Když se prověřily posádky lodí, mohl se tábor přesunout dál po proudu do tábořiště ve Velkých Hydčicích. Právě zde došlo k pomyslnému ztroskotání Robinsona a trosečníci si v dalších dnech museli vytvořit mapu ostrova, postavit přístřešek, přenést oheň přes řeku, vyzkoušet lanové aktivity, odchytit prchající kozy a také navštívili místní hasičskou zbrojnici. Poslední přejezd byl nejobtížnější díky velkému počtu jezů. Děti ale cestu po vodě s přehledem zvládly a bez problémů dorazily do posledního tábořiště v Katovicích. Zde na ně čekala oblíbená krupicová kaše a příjemné koupání pod jezem.

Jak se tábor chýlil ke konci, zbývalo dětem ještě odchytit papouška Andu, oslavit

1. ROČNÍK AIRSOFTOVÉHO TÁBORA

... který uspořádala PS Dravci na Zásadě, byl opravdu akční – rozcvičky, nástupy, vstupní zdravotní prohlídka, nácvik útoku a obrany, zdravotvěda, mise, stavba přístřešků, přespání s přepadením, učení morseovky, velká vodní bitva, házení vodními bombami, ukázka a nácvik sebeobranu...

Šárka Zeusová, PS Dravci

MEZINÁRODNÍ TÁBOR V NĚMECKU

14 dní, 2 a půl tisíce účastníků, 27 národností. I tak by se dal statisticky shrnout mezinárodní tábor v Německu, kterého se zúčastnily také dvě delegace z českého Pionýra – Pionýr Polička a oddíl Severka z Brna.

IFM – SEI

Během dvou týdnů jsme měli možnost nahlédnout pod pokličku mezinárodní spolupráce, zjistili jsme, jak fungují nám podobné organizace v jiných zemích, poznali jsme mnoho nových přátel z celého světa a díky přednáškám obohatili své vědomosti v oblasti demokracie, lidských práv nebo třeba míru. Pro mladší byl nachystán také centrální herní program, avšak většina aktivit probíhala na úrovni vesnic a měst, do kterých byl tábor rozdělen. Nechyběly hand made workshopy,

jóga, tetování hennou, kurz žonglování nebo třeba večerní kino. I klasické táboračky se zpěvem a hudebním doprovodem byly na denním pořádku. Líbilo se nám, že na každý den byly v nabídce desítky aktivit, kterých jsme se podle chuti mohli a nemuseli účastnit. Díky táborové cestovní kanceláři jsme také podnikali spoustu výletů po okolí a poznávali nová místa i tamní kulturu. Mezinárodní tábor v nás zanechal spoustu skvělých zážitků a vzpomínek a už se nemůžeme dočkat na ten další, který proběhne za dva roky ve Finsku, pořádaný spřátelenou organizací Nuoret Kotkat.

Tereza Tirís Navrátilová

IFM CAMP 2016

Mezinárodní tábor proběhl ve dnech 23. 7. – 5. 8. v Německu (Reinwarzhofen). Pořádající organizací byli němečtí SJD – Die Falken.

Celkem se tábora zúčastnilo 2500 dětí, mladých lidí a jejich vedoucích z 30 členských organizací IFM-SEI.

Kromě programu organizovaného ve vesnicích a městech byly po celou dobu

otevřeny tematické stany, kde probíhal program zaměřený na tyto oblasti: demokracie a participace, mír, sexuální menšiny, spolupráce, rovnost a sociální otázky, antirasismus a antifašismus, ženy, dětská práva.

Další informace na:
www.ifm-camp-2016.oz

NIC NENÍ NEMOŽNÉ,

pokud to nemusíme udělat sami... (jeden z Murphyho zákonů)

Není nijak snadné sednout si a rozepsat nový „volební program“. Přemýšlel jsem o těchto řádcích dlouho – vlastně tak dlouho, jak diskutujeme ve Výkonném výboru ČRP, zda budeme pokračovat v práci na této úrovni. Možná to může znít obtížně uvěřitelně – vždyť už zase kolují vtípky i jedovaté klípky o nesmrtelnosti předsedy... Začneme proto od začátku, vlastně – od konce.

POSLEDNÍ VÝROČNÍ ZASEDÁNÍ PIONÝRA ROZHODLO O ZKRÁCENÍ VOLEBNÍHO OBDOBÍ

Současně ovšem uložilo řadu konkrétních úkolů, z nichž některé se nedařilo naplnit přes několik předcházejících funkčních období... Ano, mám tím na mysli zejména přípravu obsahové konference. Dále také promítání závěrů CAF analýzy do dění. Též rozšíření a uplatnění nových výchovných programů. A... – dalo by se pokračovat. Proto musím říci, že na vrcholu pyramidy orgánů Pionýra jsme se nenudili. Snažili jsme se co nejsvědomitěji odvést svoji práci, dostát svému poslání a zadaným úlohám a snad i očekávání mnoha lidí. Možná ne vždy úplně úspěšně, ale čestně.

CO NOVÉ STANOVY PIONÝRA?

Dokument jako takový obstál, někdy hůře naše práce s ním... Stal se složitějším, méně srozumitelným. Ale nenaplnily se chmurné předpovědi sýček – nestaly se klackem, kterým by vedení za každou cenu prohánělo všechny pod sebou. Zkrátka – ti, kdo tak hovořili, soudili možná podle sebe? Nevím, ale my jsme se snažili dostát našim předsevzetím: především vytvářet podmínky pro hlavní činnost, pro práci s dětmi v pionýrských oddílech, klubech, na pionýrských skupinách.

TÝMOVÁ PRÁCE MÁ VELKÝ VÝZNAM!

Skýtá možnost svalit odpovědnost na jiné. ☺ (Sem musí přijít veliký smajlík, protože tímhle citátem dalšího z Murphyho zákonů odlehčuji vážné téma.) Osobně se rozhodně neschovávám za kolektivní odpovědnost a snažím se mluvit otevřeně – i o svých chybách. Současně ale vím, že sám, samojediný bych zdaleka nedokázal

to, co jsme zvládli v týmu (kolektivu) členů výkonného výboru. Za to patří dík všem jeho členům, stejně jako členům Kontrolní i Rozhodčí komise Pionýra. Ne že by nikdy nic nezaskřípalo, ale většinově jsme se – ve vymezeném časovém úseku – snažili zvládnout, co se dalo. Věci nešly ani samy ani bez problémů. Ale když listuji posledními třemi výročními zprávami Pionýra, myslím, že jsme se na místě nezadrhli.

LECCOS SE POVÍDÁ...

a občas i neskonale tlachá. Přesto se snažím naslouchat, a musím-li rozhodovat, tak vždy po úvaze. Netvrdím, že vždy a pouze spravedlivě. Ovšem moudrý člověk ví, že úplná spravedlnost neexistuje, to se spíše sklouzne do snahy vyhovět všem (v konečném důsledku ovšem nikomu). Povídá se o lidech, jejich rozhodnutích, motivech těch rozhodnutí ... a než ta povídačka obejde republiku, z černého je bílé a naopak. S tím se ovšem už často nedá nic dělat.

A mnohem raději mám proto povídaní a shromažďování názorů, v čem nás tlačí bota, případně v čem nás tlačí a jak to vyřešit – to je úplně nejlepší.

KONFERENCE O ČINNOSTI PIONÝRA

byla přesně takovou příležitostí. Je z ní tolik úkolů, že by vystačily na několik funkčních období, tím spíše na naše aktuální. Potvrdila, že naše zaměření, která jsme Pionýru a jeho členům představili na podzim r. 2013:

- důraz na činnost s dětmi, zejména v oddílech;
  - snaha o prosazení pocitu sounáležitosti;
  - péče o lidi, dobrovolníky;
- byla správná a zůstávají aktuální. Jistě, namítne někdo, to jsou obecně známé věci

– odpovídám na to, že se jich Pionýr občas nedržel, a tak jsou dnes stále citlivé. Konference tyhle tři obecné záměry zkonkrétnila v řadě doporučení a dílčích cílů. Chápeme je jako výzvy a jsme připraveni na jejich naplnění pracovat.

„PŘI JÍZDĚ V AUTĚ, NEVYMÝŠLEJ KOLO!“

Má smysl hledat stále nová a lepší řešení? Musím totiž připustit, že některé kritické podněty míří na skutečnost, že nejsme DOST nadšeni různými energizéry, SMART cíli, brandingem či neděláme dobře repositioning... Zdálivě staré, prosté postupy se jeví (a jsou nám vyčítány) jako triviální a bezúčelné. Jenže – ono i v nedávné či dálnější minulosti bylo leccos dobře vymyšleno, a tak si dost často opakují větu uvedenou výše – a současně uznávám, že touto úvahou nevycházím vstříc řečníkům o nezbytnosti sledování moderních trendů. Tvrdím totiž, že občas jsou jen módní. A také tvrdím, že to není moje zaprděnost a nechota přijímat nové podněty, ale vždy jsem se snažil uvažovat o jejich účelnosti. Někdy se tomu říká pragmatismus a mně je vyčítáno, že až chladnokrevně a bezohledně prosazují některé věci... a není mi vždy omluvou, že se především (občas to však také nevyjde a emoce jsou na světě) snažím rozumně a racionálně uvažovat bez toho, že bych se nechával strhávat ať už kladnými či zápornými pocity – hlavně, je-li to ku prospěchu věci. Ale o to tu běží: o prospěch Pionýra.

JE TO KU PROSPĚCHU PIONÝRA?

To bylo vždy měřítkem, které jsem sledoval. A dostanu-li, či šířeji dostaneme-li, s kolegyněmi a kolegy, důvěru, budu sledovat i nadále.

Martin

NO TOTO: V PIONÝRU JE DEMOKRACIE?

Demokracie, volby, aktivní občanství... tyto a další příbuzné pojmy získávají poslední dobou na aktuálnosti. Zmínky o volbách na nás začínají vykukovat ze všech možných koutů. Aby ne, když v říjnu budou krajské volby, vlastně současně se volbami obnovuje část Senátu Parlamentu ČR a do toho jsou média plná prezidentských voleb v USA. Neměli bychom při tom ale také zapomínat, že zanedlouho (v sobotu 12. 11. 2016) se sejdou zástupci pionýrských skupin, aby naplnili demokratické principy, na kterých stojí i náš spolek. Výroční zasedání Pionýra totiž dá rovnocenný hlas všem delegátům, aby hlasovali o základních dokumentech spolku i rozhodovali o tom, kdo bude v příštím období stát v jeho čele.

NO JO, DALŠÍ SCHŮZE...

Je to tak, výroční zasedání je nepochybně schůze, neobejde se bez řady formalit, ale zcela nesporně dává kormidlo do rukou „pionýrského lidu“ – a to je přece podstatou pojmu demokracie, v tomhle případě doslova přímé demokracie. Jde ale jen o pověstnou špičku ledovce, pionýrská demokracie má totiž mnoho podob. Začíná v běžných situacích v oddílech, kdy si děti třeba vybírají ze dvou připravených variant programu – a samozřejmě vítězí většina. Větší vážnosti dostává od dílová demokracie ve chvíli, kdy se například rozhoduje o plánu na celý příští rok.

A následují další úrovně – vedoucí oddílu je členem rady pionýrské skupiny, zástupce pionýrské skupiny se podílí na rozhodování krajské rady a krajského shromáždění delegátů, dál tu máme Českou radu Pionýra, ti opravdu odhodlaní mohou kandidovat i do jejího výkonného výboru. Nezapomínejme také na Konferenci o činnosti Pionýra, která se konala v listopadu 2015 a stejně jako výročního zasedání se jí měli účastni zástupci všech pionýrských skupin.

Jistě, povzdech z titulku stále platí. Pořád jsou to nějaké schůze. Ale bez nich to nejde. Čas od času se prostě musíme sejít, mluvit spolu, přesvědčovat se, třeba si i vynadat za chyby, debatovat a hledat společný směr. A to po internetu fakt nejde... Pokud tedy chceme demokracii v Pionýru udržet, musíme se umět se schůzemi srovnat. Výzvou pro každého pak je, abychom si je navzájem neznepřijemňovali, ale hleděli jich využít k vzájemnému prospěchu.

DEMOKRACIE NENÍ „COHCÁRNA“

Přesto, že vnitřní demokracie je pevně zakotvená v našich základních dokumentech, ozývají se občas hlasy, že tu vlastně máme jen takovou načančanou diktaturu, protože stejně musíme spoustu věcí dělat nějak a ne jinak a nikdo se neptá, jak moc se nám to líbí. Ano, tak to je. I kdybychom na výročním zasedání 100 % hlasů rozhodli,

že od zítřka bude sluníčko růžové, nejspíš to neklapne. A i kdybychom si za předsedu zvolili největšího anarchistu, i on by neměl jinou možnost (pokud by ovšem nechtěl náš spolek přivést na buben) než chtít po všech, aby dodržovali pravidla, která jsou pro nás závazná.

Důležitou schopností každého opravdového demokrata totiž je respektovat rozhodnutí většiny, ať už je tou většinou stát, který stanovuje mantinely, ve kterých se musíme pohybovat, nebo jde třeba o většinu delegátů, kteří před téměř deseti lety rozhodli o změně znaku Pionýra. Uznání si pak zaslouží ti, kdo hlasovali proti, ale když bylo rozhodnuto, začali nový znak používat, protože zkrátka a jednoduše od té chvíle byl společný pro nás pro všechny.

V příštím vydání se podíváme konkrétněji například na to, jak do vnitřní demokracie v Pionýru zasáhl nový občanský zákoník a s ním i naše nové stanovy.

redakce

NEZAPOMEŇTE!

Říjen 2016 – krajské a senátní volby

Listopad 2016 – Výroční zasedání Pionýra

Volit není povinnost, ale právo. A byla by škoda ho nevyužít!

Kolébka demokracie – První státní zřízení, která lze považovat za demokracie, byly městské státy ve starověkém Řecku. Demokracie to byla ovšem značně omezená a právo se podílet na řízení polis měla pouze úzká vrstva nejbohatších mužů. Z rozhodování tak byly vyřazeny všechny ženy, přistěhovalci, cizinci, otroci a dokonce i část méně majetných svobodných řeckých občanů. V pozdějších obdobích byl navíc za jediný spravedlivý způsob volby považován los, který byl založený na náhodě a nikoliv na vůli občanů.

Bašta demokracie? – Jednou z tradičně nejrozvinutějších demokracií světa je Švýcarsko, které je specifické především silnou rolí přímé demokracie. Referendum zde lze vyhlásit proti jakémukoliv rozhodnutí vlády. Není zde navíc formální hlava státu. Funkci prezidenta zastává tzv. Federální rada, která sestává ze sedmi členů a její pravomoci jsou značně omezeny. Zajímavostí na druhou stranu je, že volební právo žen na celostátní úrovni tu bylo uzákoněno až v roce 1971, kdy už existovalo i ve většině afrických států...

Ovlivňování voleb – „Volby nerozhodují voliči, ale ti, co počítají hlasy,“ tak zní slavný výrok, který v románu Děti Arbatu přisoudil Josifu Stalinovi autor Anatolij Naumovič Rybakov.

Extrémním dokladem jeho pravdivosti je až mírně komická událost, k níž došlo v roce 1927 v Libérii. Prezidentský kandidát Charles D. B. King zde vyhrál prezidentské volby se ziskem 234 000 hlasů, i když v té době bylo v zemi registrováno pouze 15 000 voličů.

DOMAŽLICE

Instruktorový víkend na Zelené

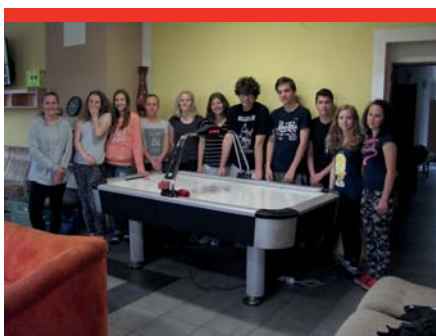
Ve dnech 13. – 15. 5. 2016 se čerství instruktoři z PS Čtyřlístek Domažlice a také ti, které čeká pionýrské minimum příští rok, zúčastnili víkendové akce na chatě Jitřenka Zelená Lhota.

Sešli jsme se na autobusovém nádraží v Domažlicích, všichni natěšení na víkend bez rodičů, a odtamtud už jsme se řítili rychlostí minibusu do Zelené Lhoty. To by ale nebyl pátek 13., aby se něco nepokazilo, a tak nám cesta trvala hodinu místo plánovaných 30 minut, neboť nikdo z nás (ani pan řidič) na místě určené ještě nikdy nebyl. Když jsme konečně dorazili do cíle, přivítali nás majitelé/správci chaty, odvedli nás do našich pokojů, poučili o všem potřebném a poté už nás nechali hospodařit samotné.

Během prodlouženého víkendu jsme stihli naplánovat nějaké hry pro děti na tábor, stmelit náš instruktorový kolektiv, strávit spoustu času hraním vzdušného hokeje a také pořádně zmoknout, když jsme se rozhodli jít se podívat k nedaleké vodní přehradě Nýrsko.

I přes nepřízeň počasí a pozdní příjezd jsme si ale akce všichni užili a jsem si zcela jistá, že zanedlouho společně vyrazíme znovu.

*Tereza Mlnaříková,
PS Čtyřlístek Domažlice*

DUBÍ

Bezva májový víkend

V pátek odpoledne 6. května jsme odjeli vlakem z Teplic do Stráže nad Ohří. U nádraží čekalo auto a odvezlo nám batohy až na Horní hrad. Pak jsme vyrazili pěšky na Horní hrad, sluníčko krásně svítilo, cesta nám rychle utekla. Přijali nás moc hezky. Hrad se postupně rekonstruuje a mohli jsme si všechny prostory prohlédnout.

Jak tomu v zářijových Mozaikách bývá, na této dvoustraně si přečtete hlavně zprávy z akcí pionýrských skupin a oddílů, které dorazily do redakce ještě před prázdninami, ale až po uzávěrce červnového vydání. Najdete tu ale i jeden prázdninový kousek.

Vyslechli jsme si historii hradu i jeho úprav. Těšili jsme se z opékání buřtů na hradním nádvoří, z pěkné botanické zahrady s arboretem i z povídání pana kastelána v zámecké kapli. Odpoledne jsme si prošli naučnou cestu kolem hradu a pozorovali na nádvoří práci kováře.

Trampolíny na nádvoří se děti nemohly nabažit, byla v neustálém obležení. Pěkně se nám spalo v podkroví hradu, usínali i probouzeli jsme se křikem nádherných pávů. I noční bojovka při svíčkách v prostorách hradu byla úžasná. Tak dobré jídlo, milou a příjemnou obsluhu jsme zatím nikde nezažili. Ani se nám nechtělo se rozloučit. A to jsme ještě netušili, že uvidíme ještě na zpáteční cestě v Osvinově hadí infocentrum na ochranu vzácné užovky stromové a přírodovědný park. Cestou vlakem domů v neděli jsme měli o čem přemýšlet a určitě se sem vrátíme obdivovat další krásy přírody.

Dva dny po návratu jsme prodávali kytičky při Českém dni proti rakovině. Bylo to náročné a moc jsme si to užili. Už se na tuto akci každý rok těšíme. Takže za rok znovu!

Jana Macháčková, PS Dubí 2

HABARTOV

Turnaj „O kuličkového krále“

Habartovští pionýři se sešli na hřišti v Okružní ulici a vyrazili na každoroční jarní turnaj „O kuličkového krále“. Vytvořili jsme dva důlky, rozdělili se do družstev, rozhodčí nám ještě vysvětlili pravidla, rozdali kuličky a turnaj mohl začít.

Každý z nás rozhazuje pět kuliček, hned se řadíme za sebe podle pořadí, ve kterém jsme se kuličkami přiblížili co nejvíce důlku. Nejúspěšnější cvrnká jako první. Bojujeme o postup do finále. Z každého důlku zůstanou dva finalisté. Hrajeme vyřazovacím způsobem. Cvrnkáme kuličky do důlku, někdy s úspěchem, jindy přestřelíme nebo se ani k důlku nepřiblížíme. Hráč, který trefil poslední kuličku do důlku, vyrazuje toho za sebou.

Po hodině napínavé hry je rozhodnuto o čtyřech finalistech a velké finále začíná. Koukáme a fandíme každý svému favoritovi. Kuličky padají do důlku, hráči nervózně přešlapují a doufají, že právě oni nebudou těmi vyřazenými.

Konečný boj o třetí místo vyhrála Simonka Kováčová, druhé si po velkém a strhujícím boji odnesl Kryštof Zettl a novým kuličkovým králem pro rok 2016 se stala Tanička Chudá.

Na příští rok jsme si slíbili opět hojnou účast a určitě zajímavý a napínavý boj.

Pochod osvobození

Na květen si habartovští pionýři naplánovali mimo jiných akcí i turistický výlet k uctění památky žen z koncentračního tábora ve Svatavě.

Protože máme dost menších dětí, zvolili jsme pro náš výlet tentokrát kratší trasu. Sraz jsme si dali na autobusovém nádraží a jeli jsme do Sokolova. Zde jsme si zašli do Městského muzea, abychom si připomněli historii Sokolovska. Ale hlavně nás zajímala místnost věnovaná ženskému koncentračnímu táboru ve Svatavě. Po příchodu do muzea jsme se ale bohužel dozvěděli, že zrovna tuto část výstavy opravují. Po prohlídce muzea jsme se ještě zašli podívat na výstavu o stavebnici Merkur. Zde jsme si mohli i sami vyzkoušet něco postavit. Před polednem už nám zbývá čas jen na pěší návrat domů okolo jezera Medard.

Naše trasa nás vedla ze Sokolova po cyklostezce směrem na Citice. Poté jsme přešli most nad silnicí a už jsme stáli kousek od jezera. Dále jsme pokračovali směrem po levém břehu k Bukovanům. Cestou jsme si odlovili dvě keše, dali si pár menších přestávek a za chvíli už jsme byli pod Habartovem. Počasí nám přálo a my si užili zase jeden bezva výlet.

Anna Kováčová

PS des. St. Roubala Habartov

HOLEŠOV

Dinopark ve Vyškově jsme si užili

Prázdninové výlety volnočasového klubu PS M. Očadlíka Holešov jsme odstartovali 7. 7. návštěvou DinoParku Vyškov. Sešli jsme se v hojném počtu na vlakovém nádraží, odkud jsme jeli vlakem s přestupem v Kojetíně do Vyškova. Ve Vyškově jsme první navštívili ZOO Vyškov, odkud jsme byli převezeni DinoExpresem do DinoParku, kde jsme si užili hodně zábavy. Plni nových zážitků jsme se vrátili opět vlakem v odpoledních hodinách. Výlet se zdařil, sluníčko svítilo a byli jsme všichni moc spokojeni. Už se těšíme na další výlet.

Jana Ivánková

PS Dr. Mirko Očadlíka Holešov

KDYNĚ

Pohádkový les ve Kdyni

Začátkem června patří zřícenina hradu Rýzmbek již tradičně dětem, ale nejenom jim – nesmí zde chybět ani pohádkové postavičky, zvláště když se jedná o Pohádkový les. Kdyňský pohádkový les každoročně pořádá Pionýrská skupina Safír Kdyně a na tom letošním se spolupodílelo celkem 51 organizátorů, kteří obsadili 16 stánků. Děti na své pohádkové výpravě potkávaly tradiční pohádkové postavy jako např. čerta a Káču, kohoutka a slepičku, princeznu se zlatou hvězdou na čele, čarodějnicu a Jeničku nebo princezničku, která

Všechno NEJLEPŠÍ!

- 7. 9. slaví své 40. narozeniny Petra Kazlepková z PS 90. TSP (Jihomoravská KOP).
- 11. 9. slaví své 65. narozeniny Pavel Hubert z PS Divoká Orlice (Plzeňská KOP).
- 20. 9. slaví své 70. narozeniny Jaroslava Kovaříková z PS „Klub dětí“ Dobruška (Středočeská KOP).
- 20. 9. slaví své 65. narozeniny Miroslav Maršálek z PS Jiřího Wolkera (KO kraje Vysočina).
- 30. 9. slaví své 55. narozeniny Alena Hlaváčková z PS Jedovnice (Jihomoravská KOP).

Blahopřejeme!

na bále poztrácela korále. Nechyběli však ani moderní pohádkoví hrdinové jako oblíbení Mimoni, Shrek a Fiona nebo piráti z Karibiku. A protože byly děti po pohádkové pouti plné zapeklitých úkolů hladové, v cíli na ně čekalo občerstvení, ale také odměna v podobě dárkového balíčku. Ti neúnavní mohli zbylou energii vyskákat na trampolíně nebo si vyzkoušet další zábavné hry, které pro ně organizátoři připravili. O tom, že se akce opravdu povedla a že hrad Rýzmbek první červnovou sobotu praskal ve všech, nemůže být pochyb. Ostatně, kdy se místní Bílé paní poštěstí potkat v jednom dni neuvěřitelných 1 091 lidských bytostí?

Věra Říhová, PS Safír Kdyně

CO BY DNES ŘEKL MARCO POLO?

Za sedmero horami, sedmero řekami, sedmero moři a jednou velkou zdí je země, která má nesporně zvláštní kouzlo, ale těžko ji budeme považovat za pohádkovou – Čína. Marco Polo kdysi množství všeho a všech v Číně vyjádřil slovem milión, které se stalo titulem knihy o jeho putování. Dnes už by patrně musel přidat pár nul, žije tam totiž jedna sedmina lidí z celé planety. Dvacet miliónů z nich je obyvateli města Šanghaj, které patří mezi čtyři místa v Číně mající zvláštní statut (bují tu mezinárodní obchod i soukromé podnikání). A právě z něj nám asi v polovině června skrze „Smíšenou česko-čínskou komoru vzájemné spolupráce“ dorazila prosba, zda bychom přijali skupinku představitelů města a tamní „buňky“ organizace, kterou pro jednoduchost můžeme nazývat Čínští pionýři. Že by se s námi rádi potkali, popovídali, zjistili, jak to u nás chodí. A to, že jsme toto povídání začali jako pohádku, není vůbec náhoda, chvílemi totiž působili jako Alenka v říši divů, ale nepředběháme.

Naše očekávání byla všelijaká, kromě zvědavosti to byly i obavy z naškrobené delegace s vlaječkami. Říkali jsme si také, jak moc je to dobrý nápad, abychom přijímali návštěvníky zrovna z leckdy rozporně přijímané Číny. Ale na druhou stranu, kontaktovali nás velmi slušně a těžko by se hledal důvod reagovat jinak. A tak slovo dalo slovo a v pátek 8. 7. dorazilo na Senovážné náměstí šest hostů z Číny.

O ČEM JSME SI POVÍDALI?

Hned zkraje je třeba říct, že obavy z naškrobené delegace se nenaplnily. Úvodní představení bylo sice lehce oficiální, ale odlehčil jej například spontánní smích při porovnávání velikostí našich členských základů – naše tisíce a jejich milióny... Hosté byli zvědaví a nad leccím kroutili hlavou. Upřímně nechápali, že drtivou většinu veškeré práce u nás dělají dobrovolníci... velmi je zaujaly výchovné programy, obdivovali výroční zprávu... Vyplynuly i společné prvky: „I my v Číně se snažíme vychovávat novou generaci tak, aby víc než ty předchozí dbala na zdravé prostředí,“ poznamenal místopředseda pracovního výboru Čínských pionýrů v Šanghaji Zhao Guo Qiang v reakci na některé naše aktivity. (Poznámka: Zdravé prostředí je pro ně skutečně ožehavý problém, Šanghaj patří k nejvíce znečištěným místům na Zemi.)

Pochopitelně zazněla i častá otázka, jaký je rozdíl mezi námi a skauty. Po chvíli vzájemného vysvětlování jsme se smíchem oboustranně konstatovali, že co se týče vnitřního řádu nebo třeba přístupu ke krojům, mají čínští kolegové bližší ke skautům. My jsme pro ně přeci jen velcí volnomyšlenkáři. Stejně očekávaně padl dotaz i na spolupráci s politickými stranami, protože u nich je součinnost s KS Číny přímá. Naše odpověď, že spolupracujeme se všemi parlamentními stranami, včetně KSČM, ale na žádnou nemáme přímé vazby, vyvolala menší překvapení, než jsme očekávali – potvrdili, že rozumí našemu pluralismu, i když u nich je to zkrátka jinak. Daleko více byli ale překvapeni z jiných věcí, například z toho, co všechno s dětmi děláme – naše: Dobrodružství na míru. © U nich se totiž do spousty věcí vůbec nepustí, aby přešli jakémukoli riziku... Rodiče v Číně si své děti (často mají jen jedno) opravdu hodně hlídají. Navíc na ně jsou kladeny velké nároky ve škole a mají spousty domácích úkolů...

V KLUBOVNĚ A NA TÁBOŘE

Návštěvníci opakovaně projevili zájem podívat se do nějaké klubovny, i když věděli, že děti mají prázdniny. Vydali jsme se tedy do klubovny PS Záře na Praze 8, kde byli překvapeni, že na celé sídliště je klubovna sice hezká, ale docela malá... Takže řeč přišla na další možnosti v okolí – kousek od klubovny je „konkurenční“ dům dětí a mládeže, skautské středisko, sportovní

areál TJ Slovan. Byli z té celkové nabídky vpravdě ohromeni a přiznali to. Pochopitelně přišla řeč i na táborovou činnost – to už veškeré formality odpadly a při popisu táborů bez elektřiny říkali, že si nedovedou představit, jak to může fungovat. A tak další den opustili civilizaci a vyrazili na jeden takový se podívat k pionýrům z Hrádku. Už samotný příjezd k táboru v přírodě na ně udělal velký dojem, všechno si fotili, detailně se vyptávali, stále zaznívalo užaslé „oooo“. Ocenili mimo jiné důvěru, kterou musí rodiče k vedoucím mít, když je s nimi nechají samotné a navíc na tak dlouho... Ale na druhou stranu kvitovali, že aby dětem nebylo smutno, mohou se každé ráno pomazlit s pionýrským maskotem (vedoucí v masce psa). Chvilími byly jejich dotazy i dost úsměvné, například když chtěli vědět, kolik dětí spí v jednom stanu, jestli se třeba ve spaní stíždají, když jich je moc...

K ČEMU TO BYLO DOBRÉ?

Tahle otázka se dost nabízí. A ve světle průběhu březnové návštěvy čínského prezidenta má možná i provokativní nádech. Ctíli jsme však princip otevřenosti, který nám velí i přes velké rozdíly spolu mluvit. Výsledkem je, že

jsme hostům z velmi odlišných poměrů ukázali, že to jde dělat i jinak. Jistě, mohli jsme se „šprajcnout“ a nepřijmout je, ale pak by se to nedozvěděli a hlavně by to všechno neviděli na vlastní oči...

Martin

41. ROČNÍK „CESTY ODHODLÁNÍ“

Ano, je to tak, i když se to nezdá, ve dnech 10. – 12. června 2016 se konalo už čtyřicáté první setkání vyznavačů a příznivců branné hry Cesta odhodlání (BHCO)

V Borku pod Troskami nastoupilo do boje s vodami a skalami Českého ráje 19 družstev z celé České republiky se 114 soutěžícími a celkem 154 účastníky z Pionýra a Mladých ochránců přírody. Prali se s velmi těžkými podmínkami, s velkým teplem po většinu soutěže, velkým převýšením, nesenou plnou výzbrojí a výstrojí na zádech každého jednotlivce po celou dobu dvoudenní trasy v délce 33 až 42 km. Hra probíhala na v oblasti Borek pod Troskami – Vidlák – Příhrazy – Srbsko – Branžež – Nová Ves a byla zasazena do nádherného prostředí CHKO Český ráj. Letošní ročník měl název „Vody a skály Českého ráje“. Kontrolních stanovišť bylo dost, aby prověřila psychické, fyzické i odborné schopnosti soutěžících.

Někteří účastníci startovali na BHCO poprvé, ale všechna družstva podala statečný výkon a přesvědčila se o svých vlastních kvalitách. Zároveň se všichni mohli přesvědčit o stále stoupající úrovni účastníků. Zejména v nejstarší kategorii dospělých se z úspěchu na BHCO stala opravdu prestižní záležitost, ukazující celkovou úroveň připravenosti vedoucích a instruktorů pro práci s dětmi v turisticko-tábornicko-branné oblasti.

Pěti až osmičlenná družstva prošla orientací v terénu, postupem podle azimutu, střelbou z kuše, vzduchovky s puškohledem, luku, klasických vzduchovek a pistole, lanovou dráhou, výstupem na provazový žebřík, šplhem na laně – to vše v časových limitech a maximálně ztíženo batohy na zádech, prověrkou KPZ a osobního vybavení, odhadem výšky skal a vzdáleností k nim, znalostí vyhledání spojení v jízdním

ř á d u ,

čtyřmi vodními prověrkami (plavecké tažení kánoe s bagáží, raftový slalom, přeprava po prámu, převozník), časově limitovanou prověrkou složitých šifer, přepalováním provázku na čas, komplexní prověrkou práce s mapou, zkouškou znalosti uzlů, hvězd, botaniky, přírodovědy, ohňů, vodní fauny, pozornosti po trase, noční světelné morseovky, trekové trasy se zátěží (družstvem nesená kláda na trase kolem skalního útvaru), hodem granáty na cíl apod. Skutečnou „lahůdkou“ (novinka soutěže) bylo noční skákání přes švihadlo a po něm neskutečně tvrdý výstup do bivaku.

Celkem 39 disciplín ve spojitosti s náročností terénu, teplem, nesenou zátěží a délkou trasy pořádně prověřilo všechny účastníky, kteří si skutečně „hráblí“ až na dno sil (což musím potvrdit na vlastní kůži). Pořadatelé totiž za pomoci časové limitace většiny disciplín a plněním úkolů s neodloženou výzbrojí (včetně šplhu na laně, lanových aktivit, zdolání provazového žebříku) soutěž neskutečně přitvrdili. Odměnou byly nejenom hodnotné ceny

zúčastněných subjektů, ale někteří se vrátili na hru po několikaleté odluce. Velmi potěšitelné je to, že se podařilo udržet počty zúčastněných dětských oddílů. Je slušností uvést i ty, kteří pomohli sponzorský s organizací soutěže: Ministerstvo obrany České republiky, Statutární město Mladá Boleslav. Co nejsrdečněji děkujeme!

Autorem trasy a náplně stanovišť byl Zdeněk Šlapák za účinné a široké pořadatelské pomoci Tomáše Suchého a ostatních dospěláků (tzn. i nepionýrských) z Mladé Boleslavi a okolí.

Pozvánku na 42. ročník obdržíte na předpokládaný termín 9. – 11. 6. 2017 snad do oblasti Křivoklátska. Pro další ročníky čekáme na zájemce o pořadatelství.

Takže: AHOJ na „BHCO“ 2017.

Ing. Jirka Vostřel („Generál“)
trvalý garant BHCO za zakladatele, účastník 33 ročníků

A KDO SI ODNESL „PALMY VÍTĚZSTVÍ“, VČETNĚ PUTOVNÍCH POHÁRŮ BHCO?

V kategorii M (mladší): „Orlíci“ – 1. PTS Táborník Mladá Boleslav
V kategorii S (starší): MOP „NETOPÝR“ Jablonec nad Nisou
V kategorii K (junioři, dospělí a senioři): PS Výři Stráž pod Ralskem

pro vítěze, ale zejména nádherná zákoutí Českého ráje. Počasí akci přálo, nebylo tropické vedro, v sobotu se šlo odpoledne pod oblačností i s pár kapkami a bivaky (ten druhý v cílovém tábořišti) prošly bez deště. Stejně tak se, a to je velmi cenné a svědčí to o výborné připravenosti, účastníkům vyhnula jakákoliv zranění a jiné mimořádné události. Ani k žádné hledačce nedošlo, všechna družstva se sama vrátila do správného směru a ukončila hru na sklonku soboty, takže mohla zasednout k ohni, u kterého někteří setrvali až do ranních hodin.

„Rodina“ účastníků hry sice neznamenala nové přírůstky z hlediska

UŽ JSTE BYLI NA LANDEKU?

Kde to je a proč bychom tam měli jet? Je to v Ostravě a 9. – 11. 6. 2017 tam bude probíhat tradiční pionýrská akce REpublikové SETkání pionýrských oddílů. Setkání, konaná co dva roky, jsou vždy jedinečná, plná zážitků a nabitá kamarádkou atmosférou.

O LANDEKU

Příští RESET bude v Moravskoslezském kraji, který je charakteristický svou důlní činností. Proto jsme jako Moravskoslezská organizace pionýra zvolili Landek park Ostrava: www.landekpark.cz Landek se nachází v Ostravě – Petřkovicích, cca 1,5 km od sjezdu z dálnice D1 a 5 km od centra Ostravy (GPS 49°51'59.461"N, 18°15'41.181"E). Je lehce dostupný městskou hromadnou dopravou (směr Hlučín, zastávka Hornické muzeum).

Výška samotného kopce Landek (z německého Land-Ecke = kout země) je pouhých 280 m n. m. Je to světově známá lokalita z hlediska geologie, archeologie, historie, přírodovědy a hornictví. Propojení hornického muzea jako technické památky a vrchu Landek jako národní přírodní památky s bohatou vegetací i zvršenou dodává této lokalitě jedinečnost a přitažlivost. Na jihovýchodním svahu Landeku, jehož územím vede přírodovědná a hornická naučná stezka, se nachází unikátní geologický řez s vrstvami uhlí karbonského typu, které vznikly před 250 miliony let a které vystupují na povrch četnými výchozy uhelných slojí. Landek byl v r. 1993 vyhlášen národní přírodní památkou. V těsné blízkosti Landeku se nachází soutok řek Odry a Ostravice.

Před více než 200 lety se na Landeku začalo dobývat uhlí. Lze říct, že tímto byla zahájena těžba černého uhlí na Ostravsku.

Na Landek bezprostředně navazuje v současnosti především Landek park – areál o rozloze 35 hektarů s největším hornickým muzeem v České republice, jehož součástí je sportovně relaxační areál vč. kempu a stravovacích zařízení. Kemp v areálu Landek park se nachází v klidném prostředí plném zeleně a je součástí národní přírodní památky Landek. Nabízí 250 míst pro stany a karavany, sociální zázemí, kuchyňku a společenskou místnost. Areál již řadu let plní funkci příměstské rekreační zóny.

CO PRO VÁS PŘIPRAVUJEME?

Moravskoslezský kraj není jen důlní oblastí České republiky. Nabízí řadu zajímavých památek a míst. Pár nejlákavějších a nejbližších vám chceme představit. V každém čísle Mozaiky vám přiblížíme jedno místo, které je něčím zajímavé, lákavé a volá po vaší návštěvě.

Také připravujeme webovky, na kterých najdete články, informace, fotky... Až budou hotové, určitě se to v Mozaice dočtete.

BUDE SOUTĚŽ?

Bude. Ostravský kahan čeká na svého výherce. V každém čísle Mozaiky najdete článek s názvem Zajímavé místo. V květnovém čísle naleznete malý testík. Kdo správně odpoví na všechny závažné otázky, vyhraje Ostravský kahan, který mu bude předán přímo na RESETu. Další soutěže budou přímo v areálu Landek parku.

JAKÝ BUDE PROGRAM?

Na něm se usilovně pracuje, ale jisté je, že bude slavnostní zahájení s permoníky, vystoupí hudební skupina Úspěch, proběhne soutěže mezi oddíly, turnaj v dodgeballu, čeká na vás výstava technických vynálezů U6, radniční věž, ZOO Ostrava, Dinopark, Důl Michal, můžete sfát do dolu, povozit se důlním vláčkem... No, čeká vás toho u nás dost.

JAK SE PŘIHLÁSIT?

od listopadu 2016 přes pionýrskou Přihlašovnu.

*Těšíme se na vás!
za MKOP Katka*

**CENA ZA ÚČASTNÍKA?
ZŮSTANE STEJNÁ OPĚT 350,- / OS.**

ŠPERKY Z PET LAHVÍ

Máte přebytečné PET lahve? Nemusíte je vyhazovat, dají se totiž ještě využít – například k výrobě jednoduchých „šperků“. Ale opatrně, bude nutné pracovat s ohněm.

Co potřebujete

- PET lahev
- svíčka
- nůžky
- háčky a kroužky na náušnice
- ketlovací kleštičky
- vypalovačka do dřeva nebo silná jehla

Jak na to

1. PET lahev nastříháme na požadované tvary – čtverečky, kolečka, trojúhelníky.
2. Hrany opatrně opálíme o plamen svíčky – plastové tvary přiblížíme k plameni z boku, ne shora.
3. Do opálených tvarů uděláme vypalovačkou, popř. nahřátou jehlou, dírky.
4. Pomocí ketlovacích kleští a kroužků tvary spojíme a připevníme háčky.

PS Safír Kdyně

ŠKOLNÍ KVÍZ

I v novém ročníku Mozaiky se budete setkávat s vědomostními kvízy, které jsou určeny hlavně k tomu, abyste jimi „potrápili“ děti. Samozřejmě si je ale můžete zkusit také. I když tentokrát by to bylo příliš snadné, tento školní test je hlavně pro menší děti.

1. Kdo zavedl povinnou školní docházku?
  - a) Marie Terezie
  - b) Karel IV.
  - c) Přemysl Otakar I.
2. V jakém století byla zavedena povinná školní docházka?
  - a) 17. století
  - b) 18. století
  - c) 20. století
3. Jak dlouho trvá povinná školní docházka?
  - a) 8 let
  - b) 5 let
  - c) 9 let
4. Kolik stupňů má základní škola?
  - a) 1
  - b) 3
  - c) 2
5. Čím je zakončeno studium na střední škole?
  - a) Maturitou, výučním listem
  - b) Ničím
  - c) Pochvalou
6. Které tři základní věci se naučíme na základní škole, jedná se o tzv. „velkou trojku“.
  - a) Psát, číst, počítat
  - b) Psát, počítat, zpívat
  - c) Spát, číst, chodit
7. V jaké datum začíná nový školní rok?
  - a) 31. srpna
  - b) 1. září
  - c) 30. května
8. V jakém datu pravidelně končí školní rok?
  - a) 30. června
  - b) 30. května
  - c) 1. července

NAZUJTE TOULAVÉ BOTY

I v novém ročníku Mozaiky pro vás máme tipy na výlety po Čechách, Moravě i Slezsku. Jistě jste ale sami vyzkoušeli spoustu zajímavých míst, stačí napsat na mozaika@pionyr.cz a můžete se o ně podělit s ostatními čtenáři.

STRAŠIDELNÉ PODZEMÍ A SKŘÍTKOV

Kraj: Jihočeský

Bojíme-li se rádi, vydejme se bát do strašidelného podzemí! V chodbách s tajemnou atmosférou narazíme na mnoho strašidelných stvoření, např. na alchymistu a jeho dílnu, bílou paní, kata, mumii a další! Pozor, kdo nás to chytil za nohu? A komu patří ty kosti na zemi? V centru Tábora je takových sklepů nepočítané a v každém se jistě schovává nějaké strašidlo.

Vstupné: 50 Kč, děti 30 Kč

Více informací: www.strasidelnepodzemi.wz.cz

PEVNOST JOSEFOV

Kraj: Královéhradecký

Pevnost Josefov je souborem dvanácti francouzských pevností. Jedná se o unikátní dílo evropského urbanismu a fortifikačního umění. Některé části opevnění byly sice na přelomu 19. a 20. století zbořeny, ale dochovaný pás bastionů, kurtin a ravelin, hradebního příkopu a podzemních chodeb, jejichž prohlídku umocňuje osvětlení voskovými svíčkami, dodnes návštěvníky ohromuje.

Vstupné: 60 Kč, děti 40 Kč

Více informací: www.pevnostjosefov.cz

BOTANICUS OSTRÁ S VŮNÍ BYLINEK

Kraj: Středočeský

Středověká vesnička Ostrá, založená roku 1999, postavená víceměně z kamene a dřeva, na nás dýchne atmosféru starých časů. Naše ratolesti si tu mohou vyzkoušet nejrůznější tradiční řemesla, výrobu svíček a mýdel počínaje a hrnčířskou či košíkářskou dílnou konče. Platí se tu výhradně groši. Můžeme i stylově poobědvat z dřevěného prkýnka středověkou baštu a pak se rozběhneme do bylinkových a květinových zahrad.

Vstupné: 99 Kč, děti 60 Kč

Více informací: www.botanicus.cz

I. ČESKÉ MUZEUM MOTOCYKLŮ A VETERANSALON LESNÁ

Kraj: Jihomoravský

Pojedete-li do Znojma k Vranovské přehradě, musíte projet vesničkou Lesná. Přímo na návsi sídlí nepřehlédnutelné muzeum motocyklů, spojené s restaurací a menším kempem. Můžete si tady zvolit buď příjemné posezení mezi vystavenými exponáty, anebo prohlídku přibližně stovky historických motocyklů, sidecarů a automobilů domácí i zahraniční výroby z předválečných i poválečných let.

Vstupné: 75 Kč, děti 50 Kč

Více informací: www.veteransalon.cz

S GPSKOU NA VODU

VLTAVA I (VYŠŠÍ BROD – ČESKÝ KRUMLOV)

Možná si řeknete, že kdo by bral s sebou na vodu GPSku, je blázen, ale i když jedete na vodáckou výpravu, tak můžete s dětmi nějakou tu kešku odlovit. V této geopozvánce se podíváme na kešky, které můžete najít při splouvání řeky Vltavy z Vyššího Brodu do Českého Krumlova.

VYŠŠÍ BROD

Původně tržní osada, která vznikla při brodu přes Vltavu – odtud pochází i její název, se stala v průběhu 13. a 14. století poddanským městečkem. Ve Vyšším Brodě bylo založeno cisterciácké opatství, které dnes patří mezi nejkrásnější a nejautentičtější dochované kláštery v českých zemích. Založil jej Vok z Rožmberka 1. července 1259 po svém zázračném záchránění z vod rozbořené Vltavy. Pokud se vydáte na prohlídku Vyšebrodského kláštera, který jako klášter funguje dodnes, nepamenejte také navštívit Poštovní muzeum.

Ve Vyšším Brodě se nacházejí multikeše, které vás provedou po okolí a zavedou na zajímavá místa. Pokud nemáte moc času, můžete vyzkoušet jednodušší multinu *Vyssi Brod – klaster, monastery* (GC1T04X). Multikeše *Vodopad sv. Wolfganga* (GC42A7N), *Opatska stezka I* (GC64RZM) a *Opatska stezka II* (GC61YKQ) už vyžadují více času a turistické výkony. No a teď už vestu, pádlo a nasedat.

ROŽMBERK NAD VLTAVOU

Vodáky potěší pěkná retardérka a pak už hurá na hrad, o kterém je první zmínka v roce 1250 a který zde založil syn Vítka z Prčice z rodu Vítkovců.

Piokačeři mohou v Rožmberku pohodlně odlovit celkem tři tradičky. *Hrad Rožmberk – Rožmberk castle* (GC1P6MV), *Vez Jakobinka* (GC5NV36) a *Viadukt Rožmberk nad Vltavou* (GC1P0WB).

Mezi Rožmberkem a kempem Branná můžete odlovit ještě tradiční kešku *Moldau Rafting* (GC1WQZB).

BRANNÁ

V kempu po pravé straně je připravena krátká naučná stezka, která prověří znalosti z živočišné a rostlinné říše. K ní mají v recepci kempu pro děti připravený

pracovní list. Pro nalezení správných souřadnic mystery keše *Naucna stezka Branna* (GC56Z82), je nutné odpovědět na otázky, které jsou uvedené v listingu a s tímto listem se částečně protínají. A když už na stezce budete, nepamenejte se zastavit u Lojzy a Lízy.

Poněkud netypicky uprostřed řeky jsou úvodní souřadnice pro multikeš *Na lodi po Vltave III. – Branna* (GC23GA3), která je určena přímo pro vodáky. Tady nemá smysl se potápět a pátrat po kešce, ale je třeba nepamnout při plavbě do Českého Krumlova navštívit čtyři místa (stage). Více se dozvíte v příslušném listingu.

U Fika / At Fik's (GC1F4WC) je uložena ještě jedna tradička, kde se dozvíte něco o této vodácké baště.

Poplujete-li po řece dolů, kousek od kempu Pískárna najdete kešku *Marvin B. Nelson* (GC4RA06), která je věnována padlému americkému vojákovu, jehož příběh i dnes vyvolává řadu otázek.

VĚTRNÍ A BAREVNÁ SKÁLA

Blížíte-li se k Větrní, určitě po levé straně nepřehlédnete továrnu, která si za dobu své historie vysloužila i světové prvenství tím, že zde byl v roce 1911 postaven první stroj na výrobu novínového rotačního papíru, v té době největší a nejmodernější na světě. Pokud chcete navštívit místo, kde je na továrnu dobrý výhled, zkuste tradiční kešku *Ocelove mesto / Steel City* (GC2BNW7), jen počítejte s tím, že nejkratší cesta od vody není procházka růžovým sadem.

Mysterka Different Reality (GC57P4A) má v listingu podrobný popis historie papírní Větrní. Ten, kdo by ji chtěl odlovit, musí počítat s velmi vysokou obtížností.

Jak je to s barevnou skálou u Nového Spolí, je možné zjistit díky další mysterce s vysokou obtížností a náročným terénem, která je zároveň naší poslední keškou, *Papousci skala* (GC3JMFA).

DOPRAVA

Do Vyššího Brodu se dostanete autobusem například z Českého Krumlova nebo Kaplice. Pro dopravu lze využít i vlak, když se dopravíte do Českých Budějovic a zde předsednete na spoj do Rybníka, kde vás

čeká ještě jeden přestup na vlak, který jede ve směru na Lipno nad Vltavou.

K ubytování lze využít kempy okolo řeky, ale to už vodáci jistě vědí. :-)

PS: Český Krumlov si necháme na někdy jindy jako samostatnou geopozvánku.

Rožmberk

Větrní

Lojza a Líza

Vyšší Brod

ROŠŤÁK RÍŠA

Začínáme třetí ročník příběhů dětí – či spíše „dětských typů“ – pojmenovávaných podle vlastností a jmen. K charakteristice je vždy vybrán nějaký příznačný typ s vědomím, že dítě obvykle není tak vyhraněné a dá se v něm objevit i více zde uvedených © týpků. Nám, autorům, je to zřejmé a také nepředkládáme zcela univerzální návody. Vždy ale platí, že za každým zde uvedeným typem jsou děti z našich oddílů.

Nejinak je tomu i v dnešním příběhu, nic na tom nemění ani skutečnost, že zde užívám jméno Ríša, ale v originále jde o Pavla, který žil jen s maminkou, samoživitelkou.

Ríšu přivedl na schůzku Luděk s tím, že ho k Ríšovi přesadili ve třídě... Začátek příběhu tedy nijak originální – člen oddílu přivede spolužáka. Vždy jsme si zakládali na tom, že jsme kolektiv otevřený a nováčky vítáme bez nedůvěry, ale spíše se zvědavostí. Ríša nastoupil se značnou suverenitou, hlavu měl ale plnou ztřeštěných plánů a šílených nápadů. Kdyby byl předškolák, možná by pár dospělých hovořilo o roztomilém nezbedovi, jenže v necelých jedenácti letech už jde spíše o uličníka. Nezřídká byl neposlušný, nemístně překračoval pravidla a obecné společenské normy, i když nelze říci, že by byl zcela bez zábran, někdy byl nesnadno zvladatelný. Kde se něco dělo, tam byl jistě Ríša, když ne ústřední postavou, tak aktivním účastníkem. Jeho cílem ale nebylo ublížit. Nebyl zákeřný a prvoplánový škodilč. Byl přímý, otevřený, jenže mnohdy něco nedomyslel... Když jel na první tábor, byl od jeho poloviny často smutný. V táborové soutěži mu totiž vždy chyběl onen pověstný chloupek, aby vynikl jinak než neplechou. Anebo už nasbíral bodíky, a pak vyvedl nějakou rošťárnu, kterou je s přehledem smázl, takže ho překonaly i mladší děti. Už se to začalo projevovat i na jeho přístupu – ztrácel zájem. Tak jsem si ho jednou o poledním klidu vzal stranou a začali jsme si povídat. Nejdříve byl neochotný a vzpurný, tak jsem lovil z paměti všemožné poučky, jak ho rozmluvit... a tu z něj vypadlo, že se bojí, že ho chceme za tu jeho sbírku čertovin poslat domů. Což by mu prý maminka neodpustila... Uklidnil jsem ho, že to „zatím“ nemáme v plánu. Další hovor už byl uvolněnější, i když jsem se snažil, aby bylo patrné, že neustále lumpárny se všem zajímají.

Ríšu přivedl na schůzku Luděk s tím, že ho k Ríšovi přesadili ve třídě...

Začátek příběhu tedy nijak originální – člen oddílu přivede spolužáka. Vždy jsme si zakládali na tom, že jsme kolektiv otevřený a nováčky vítáme bez nedůvěry,

ale spíše se zvědavostí. Ríša nastoupil se značnou suverenitou, hlavu měl ale plnou ztřeštěných plánů a šílených nápadů. Kdyby byl předškolák, možná by pár dospělých hovořilo o roztomilém nezbedovi, jenže v necelých jedenácti letech už jde spíše o uličníka. Nezřídká byl neposlušný, nemístně překračoval pravidla a obecné společenské normy, i když nelze říci, že by byl zcela bez zábran, někdy byl nesnadno zvladatelný. Kde se něco dělo, tam byl jistě Ríša, když ne ústřední postavou, tak aktivním účastníkem.

Jeho cílem ale nebylo ublížit. Nebyl zákeřný a prvoplánový škodilč. Byl přímý, otevřený, jenže mnohdy něco nedomyslel...

Když jel na první tábor, byl od jeho poloviny často smutný. V táborové soutěži mu totiž vždy chyběl onen pověstný chloupek, aby vynikl jinak než neplechou. Anebo už nasbíral bodíky, a pak vyvedl nějakou rošťárnu, kterou je s přehledem smázl, takže ho překonaly i mladší děti. Už se to začalo projevovat i na jeho přístupu – ztrácel zájem. Tak jsem si ho jednou o poledním klidu vzal stranou a začali jsme si povídat. Nejdříve byl neochotný a vzpurný, tak jsem lovil z paměti všemožné poučky, jak ho rozmluvit... a tu z něj vypadlo, že se bojí, že ho chceme za tu jeho sbírku čertovin poslat domů. Což by mu prý maminka neodpustila... Uklidnil jsem ho, že to „zatím“ nemáme v plánu. Další hovor už byl uvolněnější, i když jsem se snažil, aby bylo patrné, že neustále lumpárny se všem zajímají.

Neboj se, čtenáři, zázrak se nestal – že by od toho přelomového rozhovoru byl Ríša jako vyměněný a jeho rošťárny ustaly. Ale něco se přece jenom změnilo. Některé jeho skopičiny byly totiž i vzdorem... V kolektivitu vedoucích a íček jsme si zdůraznili, že i dále budeme postupovat jednotně a důsledně. Současně ale dáme Ríšovi (ale i dalším) pocítit, že i malý úspěch může být oceněn – zkrátka přistupovat k dětem individuálněji a hledat okamžiky, kdy „zabodují“. U rošťáka, který však byl šikovný, nebylo těžké najít něco, za co by se dal pochválit, jen si to chtělo připustit. U mne šlo též o osobní uvědomění si, že výchova skutečně není a nesmí být jen příkazování...

Tábor dopadl dobře a Richard – jakkoli vyčníval, či přesněji nezřídká přečníval – u nás zůstal. A čas od času pak přišel, že by (mi) chtěl něco říct, byl jsem nakonec trochu jeho vrbou – mužským elementem. Když na Ríšu měla přijít puberta, už předem jsme se hrozili, ale – upřímně – počet jeho šílených nápadů příliš nenarostl – bylo jich totiž vždy dost.

Samozejmě jsme o tom hovořili i s Ríšovou maminkou, která na něj měla méně času, než by byla chtěla, ale rozhodně nerostl jako „dříví v lese“, měl doma základní režim nastavený a na plnění povinností maminka dbala. Nejvíce problémů měl ve škole, tam jeho rošťáctví způsobovalo občas velké konflikty a navíc byl opravdu spíš manuálně zručný než studijní typ. A v oddíle byl právě pro svoji šikovnost ceněný.

Happyend sice není v našich příbězích povinný, ale tady – a už to můžeme hodnotit s odstupem desetiletí – přišel.

Ríša se vyučil, založil rodinu, má děti, a když se potkáme, s úsměvem konstatuje: „Ale taková třeštidla, jako jsem byl já, to naštěstí nejsou. To by mne asi trefilo.“

Martin a kolektiv autorů

CO DĚLAT

- Nepovolit všechno, můžeme ale rozšířit míru tolerance a předvídat již předem konfliktní situace.

- Vydávat určité příkazy s předstihem, aby dítě mělo dost času se duševně připravit, že bude opravdu konec hry, nebo několikrát za sebou zopakovat, že bude oběd a že si musí předem umýt ruce.

- Nikdy nepřerušovat hru, do níž jsou děti zabrány, náhle a zprudka, kromě znechucení se tím nic jiného nedocílí.

- Často střídat jednotlivé činnosti.

- Stanovovat takové limity (ve výchově), které je dítě schopno zvládnout. Stačí malé dílčí cíle a hned je vyhodnocovat, reagovat na jeho chování. Reakce by měly být pozitivní i negativní. Komunikace s dítětem je velmi důležitá.

- Dítě musí vědět, že nás zajímá. Postačí malá gesta – mimika (úsměv, zamračení, smutek, mrknutí), zvednutí palce na ruce, poplácání po rameni.

- Dítě se nesmí začít nudit, jakmile se nudí, vymýšlí neuvěřitelné věci. Stejně tak úkoly nebo činnost, kterou dělá, musí odpovídat jeho možnostem. Mezi jednotlivými činnostmi dělat krátké přestávky.

- Při řešení problémů s dítětem se nebát udělit trest (sankci). Je to nesmírně důležitý moment pro jeho další výchovu (zabavit mu hračku, jeho neúčast na oblíbené činnosti...).

- Obrnit se trpělivostí, navenek působit klidně. S dítětem jednat klidně, ale důrazně.

- Nezbytné jednotné výchovné působení na dítě.

- Nenechávat dítě samotné.

PŘÍČINY:

- Problémy v rodině.

- Touha upoutat pozornost.

- Absence dobrých vzorů.

- Obvykle nejde o psychickou poruchu (ale může jít). Hodně často se zaměřuje hyperaktivita s následující příčinou:

- Volná výchova bez stanovení hranic. Dítě nemá představu, kam až může ve svém chování zajít.

- Dědičnost, genetické příčiny.

UKODĚLNÁ LTŠ OPĚT NA ZELENÉ LHOTĚ

Na jeden týden (13. – 20. 8.) se opět na základně Jitřenka v Zelené Lhotě setkala 26 vedoucích, nadšených do všemožného tvoření a vyrábění s dětmi v oddílech. Měly možnost naučit se spoustu nových věcí, podělit se o zkušenosti... Zeptali jsme se jich, jak moc si „eltéešku“ užily a co jim dala.

Plno nových námětů, skvělá kuchyně a servis, co víc si přát. Ještě dnes dodělávám to, co jsem tam nestihla, a opakuji si, co jsem se učila, takže vyrábím dál a přemýšlím, kam co zařadit v ročním plánu...

Líba Nejedlá

... Některé účastnice vytáhly s sebou celou rodinu. Několik holčiček se rozhodlo vyrábět s maminkami, a tak bylo o pár šikovných ručiček navíc. A když už všem začala být dlouhá chvíle a hrozilo, že se holkám začnou motat prsty, rády všechny vyrazily do cukrárny na něco dobrého. Všechny si na památku odvezly bedýnku plnou krásných výrobků a Zelenou Lhotu opouštěly se slzami v očích.

Jana Mochurová

K LTŠ lze říci asi toto:

1. Perfektní příprava – plánování, informovanost, materiální zabezpečení, výběr a příprava lektorek, využití času i prostor pro oddech a relaxaci.
2. Bezvadné tzv. logistické zabezpečení – ubytování, stravování, využití všech prostor objektu.

Myslíme, že LTŠ splnila své poslání, a těšíme se na další ročník.

Jája a Jirka Majerovi

Víte jak umlčet 25 ženských v jedné místnosti? Dejte jim k ruce např. nůžky, barevný papír, lepidlo, korálky, drátky, a ukažte jim model, který všechny nadchne. Ponoří se do pracovního procesu tak, že si i zapomenou vyprávět ty nejzajímavější zážitky...

Magdalena Hergetová

Rukodělky byly zase prima. Něco jsme si zkusily, něco okoukaly. Je to inspirace pro

naše další aktivity. Velký dík patří Ivance, která se o nás všechny bez oddechu starala.

Olga Koukalová

LTŠ byla úžasný relax a odpočinek. Seznámení s kreativními materiály a super lidmi. MOC SE MI LÍBILA. Těším se už na příští. Velké poděkování Ivance M. a ostatním organizátorům.

Štěpánka Balvínová Žáková

Rukodělná LTŠ byla super. Takovou smršť nápadů a tempo vyrábění jsem nečekala. Plno věcí použiji při práci s dětmi v oddíle. Nejvíc se mi líbilo „nekonečné přáníčko“. Také parta lidiček byla moc příjemná. Už se těším na další ročník.

Šárka Zeusová

Jsem vděčná, že jsem mohla vyzkoušet nové náročné techniky, ke kterým bych se doma těžko odhodlávala. Už se těším, až všechny ty nápady využiju v praxi. Ještě jednou děkuju za nezapomenutelný týden.

Lucka Ungerová

Bavila mě různorodost materiálů a aktivit, sezení a tvoření venku za společného kečání lidí, na které jsem se těšila, ale příjemné setkání s novými tvářemi, které znám letmo odjinud. Využitelnost většiny technik při práci v oddíle. Těšil mě i volný čas, který jsme prožili v cukrárně.

Aviča

Lidičky, bylo mi s vámi moc fajn a moc hezky jsem si zavráběla, pokecala a zasmála se. Děkuji všem lektorům za jejich nápady a za trpělivost a děkuji vám všem, že jste přijeli.

A pro všechny ostatní, my už víme, kdy to bude příště: Zelená Lhota 13. – 20. 8. 2017.

Ivana Mochurová

HRA

V tomto ročníku Mozaiky se chceme zamýšlet nad tím, v čem jsou naše oddily pionýrské, jaké prostředky užívá vedoucí oddílu, jak se Program Pionýra projevuje v praxi. Doufáme, že vás tím přivedeme k zamýšlení nad tím, co a jak děláme. A snad i k posílení vědomí toho, že některé věci děláme dobře, i motivaci k dalšímu zlepšování. V neposlední řadě vám také chceme pomoci při tvorbě jasnějšího sdělení, co vlastně Pionýr dětem a rodičům nabízí.

PROGRAM PIONÝRA: NAŠÍM ZÁKLADNÍM VÝCHOVNÝM PROSTŘEDKEM JE HRA.

Zkuste někdy v kroužku vedoucích a instruktorů diskutovat o tom, co je hra. Zjistíte, že to není úplně lehký úkol. Každý si pod tím představí něco trochu jiného. Moudrá Wikipedie říká: „Hra je činnost jednoho či více lidí, která nemusí mít konkrétní smysl, ale přitom má za cíl radost či relaxaci.“ Hry se hrají především pro zábavu, ale mohou také sloužit například ke vzdělávání. Miloš Zapletal ve své knize Hry v přírodě uvádí doslova: „O přesnou a výstižnou definici hry se již pokoušelo mnoho psychologů, pedagogů, antropologů a dalších vědeckých pracovníků. Zatím se však nikomu nepodařilo vytvořit takovou definici, která by všechny uspokojila.“

Pro naše účely je podstatné, že hra je naprosto přirozenou činností každého dítěte. Což znamená, že si děti budou určitě hrát i bez přičinění Pionýra. Na druhou stranu organizovaná hra může být pro děti o mnoho zajímavější a podnětnější, než spontánní činnost. A to je právě cesta, jak hrou můžeme děti rozvíjet. Otřepaný citát

„Škola hrou“ (J. A. Komenský), je konkrétním příkladem užití hry jako výchovně vzdělávacího prostředku. Pokusme se proto podívat na to, co se při oddílové hře děje a co u dětí můžeme rozvíjet. V nejširší souvislosti nám jde o rozvoj znalostí, dovedností a postojů dítěte s ohledem na jeho věkové (a individuální) zvláštnosti, ale i o prožitky dětí – jejich dobrodružství na míru.

HRAJÍ SI DĚTI

V Pionýru se nejčastěji objevuje hra organizovaná jedním vedoucím, instruktorem či malým týmem, které se účastní několik dětí najednou. Cíl hry určuje její hlavní výchovný dopad (obratnost, jemnou motoriku, paměť...). Nicméně při každé hře nastává mnoho dalších situací, které můžeme využít k výchovnému působení na účastníka. Pokusme se je alespoň nastínit...

- Motivace vtahuje účastníky do děje, pomáhá jim při koncentraci

pozornosti a má také za úkol připravit děti k naslouchání.

- Vysvětlení cíle a smyslu hry – je školou komunikace. V této fázi hry stojí za to přesně dodržovat pravidla diskuse, kdy hovoří jeden člověk, předává se slovo, pokládají se otázky a naslouchá odpovědím apod.

- Vymezení času a prostoru je ukázkou praktické organizace, jak je možné zacházet s omezeními a budovat respekt vůči základním pravidlům.

- Čas pro shrnutí a vymyšlení strategie – doba kdy dochází k podpoře týmové spolupráce a kreativity, byť omezené pravidly hry.

- Samotná akce je pak zkouškou znalostí, dovedností a postojů jednotlivých hráčů, jejich smyslu pro fair play. Výstupem z této fáze by pak mělo být nejen vyhlášení výsledků hry, ale také hodnocení průběhu s důrazem právě na podařené situace i krizové momenty a další podpora budování postojů.

POZOR NA POJMY – NENÍ TO JEN SLOVÍČKAŘENÍ

Motivace – souhrn motivů, pohnutek, které nás (či děti) vedou k tomu, abychom vykonávali nějakou činnost.

Legenda – příběh (pohádka), která nás uvede do rámce hry, vytvoří nám roli, pomůže zdánlivě jednoduchý úkol proměnit v dobrodružství.

OBECNĚ	PŘÍKLAD U ŘIDIČE	PŘÍKLAD ÚČASTNÍKA HRY
Znalosti – poznatky a zkušenosti, které můžeme vhodným způsobem využít	znalost dopravních předpisů	znalost pravidel hry – např. košíkové
Dovednosti – získaná schopnost vykonávat snadno a účinně konkrétní činnost	schopnost řídit vozidlo	nacvičené techniky hry – střelba, driblování, dvojtakt apod.
Postoje – připravenost k činu ve vztahu s určitým problémem či volbou.	respekt k pravidlům a ohleduplnost k ostatním účastníkům provozu	dodržování fair play, respektování rozhodčího a hráčů, spolupráce...
Prožitek – souhrn vjemů z prožívané činnosti	užít si pohodovou jízdu, či využít vozidla jako prostředku k dopravě do cíle	radost ze hry či z výhry nebo z radosti spoluhráčů

HRAJÍ SI DOSPĚLÍ

Z pohledu organizátora je hra řadou cvičení. V první řadě z projektového managementu, který zahrnuje téměř celý projektový cyklus – analýza potřeb, výběr hry, příprava, realizace, hodnocení. Dále úpravou z komunikace se skupinou a řízení diskuse. V neposlední řadě ještě i zkouškou z posuzování a rozhodování sporných situací a schopnosti přijímat rozhodnutí a také odpovědnosti za ně. Pro děti staršího školního věku se právě organizování hry může stát poměrně zásadním prostředkem pro rozvoj jeho kompetencí. Je proto otázkou, zda v Pionýru v dostatečné míře využíváme podíl dětí na organizování naší činnosti – chcete-li participace. To se ale pomalu dostáváme k tomu, že organizovat hru je docela náročná práce. Mají-li takovou činnost zvládnout děti, je potřeba dlouhodobě pracovat na posílení jejich pracovních kompetencí (jinými slovy: schopnosti vzít za práci a zodpovídat za ni).

HRAJÍ SI ODDÍLY

To jsme se ale soustředili na výchovné působení na jednotlivce. Má-li Pionýr rozvíjet děti v rámci oddílů, je nezbytné pečlivě zvážit smysl a cíl jednotlivých her. Začít u cílů (k čemu chceme děti přivést), k nim vybírat prostředky – třeba i hrami – jakými je budeme dosahovat. Jinými slovy:

k systematickému rozvoji dětí je potřeba promyšleného plánu – alespoň v podobě navazujících postupně se rozvíjejících cílů, vycházejících z potřeb určité věkové kategorie, rámcově zpracovaných alespoň po měsících na půlrok či ještě lépe rok. Vycházet přitom můžeme z nabídkových programů činnosti (Mláďátka a Zvířátka, Putování se psem, Tajemství staré truhly, Osmá planeta) dosažitelných i na našem webu Inspiruj se. Vaše oddílová celoroční

hra je pak hezkým rámem, který dává dětskému snažení smysl a pocit ucelenosti.

Poznámka: Přestože klubovou činnost považujeme v Pionýru za neméně hodnotnou, musíme si přiznat, že (vzhledem k tomu, že děti mohou kluby navštěvovat nahodile) ve výchovném účinku se může jen těžko vyrovnat soustavné činnosti oddílů. Je proto nutné si dobře rozmyslet, jaké role oddíly a kluby na vaší pionýrské skupině plní.

VYZKOUŠEJTE SI:

- **Pokuste se časově seřadit následující výchovné kroky**
  - **Formulování slovních pokynů**
  - **Úkoly k týmové spolupráci**
  - **Podpora chování dětí v duchu Ideálu Přátelství (Pionýr je přátelský a ohleduplný, naslouchá ostatním, umí spolupracovat.)**
  - **Rozvoj mimoslovní komunikace**
  - **Nácvik komunikace jednotlivce ve skupině**
  - **Podpora slovní komunikace ve dvojici**
- **Vyberte také vhodné hry pro podporu těchto kroků (využít můžete např. web Inspiruj se – www.pionyr.cz/inspirace/)**
- **Představte si hry, které hrajete v oddílu. Jaké činnosti při nich děti vykonávají, co se děti přitom naučí?**
- **Pokuste se zahrát si vícekrát jednu hru s tím, že pokaždé užijete k podpoře jiného výchovného cíle.**
- **Které z prvků činnosti jste schopni pojmenovat tak, že je můžete využít k propagaci například na letáčích, pozvánkách nebo webových stránkách? Může vám s tím pomoci Program Pionýra?**

MÁTE DOTAZY NEBO NÁMĚTY K TÉMATU? PIŠTE NA [ODDIL@PIONYR.CZ](mailto:oddil@pionyr.cz).

ZNÁŠ SVŮJ PROGRAM?

Nemluvíme o tom, co máte napsáno v diáři, ale o Programu Pionýra, jehož nové znění bylo schváleno Konferencí o činnosti v listopadu 2015. I když všechny podstatné myšlenky jsou z předchozí doby tohoto dokumentu zachovány, celý text je pojatý jinak a také na některé věci poukazuje úplně nově. Snahou autorů bylo ho přiblížit čtenářům (ať už pionýrům, nebo „veřejnosti“) a také zachytit vývoj v Pionýru i okolním světě.

Předchozí text na této dvoustraně je uvozen větou „Naším základním výchovným prostředkem je hra.“, kterou v programu najdete v části „Kdo jsme“. Ta nabízí základní vymezení Pionýra a jeho výchovných postupů. Program dále, kromě

krátkého úvodu a závěru, obsahuje kapitoly „O co usilujeme“, která popisuje, co se snažíme svou činností dětem předat, a nakonec v kapitole „Kam směřujeme“ jsou pojmenovány naše hlavní hodnoty – Ideály Pionýra.

V této rubrice se budete i nadále s úryvky z programu setkávat a budete si moci počíst o jejich propojení s praktickou výchovnou prací. Jestli jste ale nový program přečetli a máte jakýkoli dotaz, určitě nečekejte, jestli k vám odpověď během ročníku náhodou nepřijde sama. Stejně jako na všechny ostatní otázky, náměty, připomínky, názory... i na ty k programu čeká adresa mozaika@pionyr.cz. Tak nám napište!

SEZNAMTE SE: PS ŠVERMOVÁČEK

První pionýrská skupina, která se představí v novém ročníku Mozaiky, je PS Švermováček z Kladna. Tenhle název je často k vidění ve výsledcích Soutěže etapových her, proto spolu se skupinovou vedoucí Alenou Šefflovou odpovídaly na otázky i jejich autorky.

Jaká jste skupina? Kolik vás je, co vás baví, jaké akce máte rádi?

Jsmo úplně obyčejná skupina se spoustou problémů. Dnes nejsou lidi na to, aby vedli přes rok oddíl. Nejraději jezdí na tábory. Přes rok funguje jeden oddíl, který vedu já. Jsem učitelka na naší školičce ve Švermově, což je okrajová oblast Kladna. Klubovnu nemáme, ale jsme trpěni paní ředitelkou v budově školní družiny. Spolupracuji s hlavní vychovatelkou družiny, vedu hlavně malé děti 1. – 4. třídy. Ti starší mají spoustu kroužků. Letos mi pomáhala děvčata ze 7. třídy, kam chodí i moje dcera. Doufám, že je to bude bavit i dál a konečně to někdo po mně převzme.

Vím, že už jste v Kladně dlouho, můžeš přiblížit vaši historii?

Vznikli jsme v roce 1968, dodnes se drží některé akce z té doby – Mikulášská, sběr odpadových surovin, pionýrské posvícení. V roce 1969 jsme vybudovali klubovnu, od začátku jsme také jezdili na tábory. Pro ty byl důležitý rok 1999, kdy jsme byli na základně Liteň v Mrtníku a tehdejší starosta obce Hvozdec, pan Jaroslav Hůrka, se nechal slyšet, že by byl moc rád, kdybychom si vzali do pronájmu bývalou školu v přírodě. Váhali jsme, zda to zvládneme, jak časově, tak pracovní i finančně. Nakonec jsme do toho šli. Pomocí pionýrského právníka byla sepsána smlouva na 25 let pronájmu ročně za 1 Kč. Je opravdu dobře postavená a i když se změnil starosta, tak není napadnutelná. Začala honička. Kamarádi, vedoucí, řemeslníci, známí a všichni, kdo měli ruce, jezdili každý víkend na Mrtník pracovat, zadarmo. Byly to krásné časy, dělali jsme, aby mohli děti jet na prázdniny do našeho, ale byla i legrace. A vyšlo to. V roce 2000 byly první tábory tady. Všichni ti úžasní lidé by zasloužili metál. Dnes se základna pyšní úplně jiným kabátem. První návštěvníci by ji ani nepoznali. Bohužel letos zemřel iniciátor této ohromné akce, bývalý starosta Jaroslav Hůrka. Vůbec si nedovedeme představit práci bez něho. Zaslouží si veliké uznání.

Ještě než se zeptám na celotáborové hry, tak zmíním tábory. Děláte tři běhy v létě, táboříte i na jaře a na podzim. Jak vaše tábory vypadají? Máte nějakou specialitu?

Naše tábory Jsou asi podobné ostatním. Provází je celotáborovky. Nejsou adrenalinové ani

zaměřené třeba na počítače. Jsou tak od všeho trochu. Každý běh má stále účastníky. První běh má asi nejvíce pionýrů, asi proto, že jezdím já. Rodiče nás znají a vědí, že se na nás můžou obrátit se vším. Pak s námi jezdí děti z kladenských škol, ty které absolvovaly tábory maminek s dětmi a přiberou kamarády. Děti postupně stárnou a stávají se instruktory a vedoucími. Naše zajímavost jsou asi tábory „Maminky s dětmi“. Vznikly, když jedna naše vedoucí měla dítě. Chtěli jsme, aby i s malinkou dcerou mohla s námi jet, slovo dalo slovo a byl plán na 20 let dopředu. Je to moje srdcová záležitost, proto mě bolí, že se letos neuskutečnil. Ale nikdy neříkám nikdy, třeba se zase k tomu vrátíme. Další specialita je asi ta, že k nám na tábor jezdí děti z francouzské Vitry. Jsou tady každý rok celý den (město Kladno má výměnnou spolupráci s Francií). Je to úžasná zkušenost, jak se děti domluví i když neumějí francouzsky. Jazyková bariera je ta tam. Francouzům se vždy moc líbí a nechce se jim domů.

Kdo sleduje Soutěž etapových her, ten si možná začíná myslet, že máte podplacenou porotu. Žádná skupina nevyhrála tolikrát, jako vy. Jak to děláte?

Nevím, píšou to většinou vedoucí Maruška Protivová, Lenka Žalmanová, Petra Brabcová. Tradice je opravdu dlouholetá. Měli jsme mezi sebou vedoucího, který měl úžasnou fantazii a uměl dát hře tu správnou atmosféru. Jeho hra „Tajemství Saturového města“ vyšla i knižně. Jmenoval se Jiří Zaplatílek, ale bohužel již není mezi námi. Možná se děvčata něčemu naučila od něj. Podle Marušky je nejhorší to poprvé zkusit, potom to jde samo.

Lenka: Asi nejtěžší je opravdu sednout si po táboře a všechny nápady a hry sepsat. Zase na druhou stranu jsou inspirací pro další pionýrské skupiny, i to mě na tom baví a motivuje. Na Jirku vzpomínám a stále obdivuju, co všechno dokázal vymyslet a zrealizovat. My se

snažíme o totéž, dle dětských ohlasů se nám to docela daří. Vždy mě moc potěší, když se děti do celotáborové hry opravdu vžijí.

Máňa: Spousta nápadů se dá najít v již zpracovaných etapovkách. Navíc některé oblíbené hry se opakují a jen se přizpůsobí tématu. Hrajeme i několik tradičních her, které zařazujeme každoročně a těší se na ně děti i vedoucí. Nové hry se snažíme vyzkoušet třeba na víkendovkách, abychom si ujasnili a případně upravili pravidla. Při tvorbě her používáme dvě cesty – při té první tvoří hru víceméně jeden nebo dva lidé, při té druhé má každý na starost program na jeden den a programový vedoucí se to snaží korigovat a provázat. Každá má své výhody i nevýhody. Je škoda, že se do soutěže přihlásí jen zlomek celotáborových her. Finanční odměny stojí za to – my jsme z nich pořídili parádní prolézačku, bytelné stoly s lavicemi a spoustu nových her.

Asi je to trochu zbytečná otázka, když máte pořád tři plné běhy, ale mají vaše hry stejný úspěch i u dětí?

Možná to nestojí až tak na hrách, ale na tom, že jsou děti spolu. Jsou v přírodě, spí ve stanu a nejsou pořád na počítači a na sociálních sítích. Mají více času si normálně povídat, držet se za ruce a hecovat se. Dělat si naschvály, mít se rádi nebo jen tak být spolu. Naše děti jezdí třeba i devětkrát za sebou, a jak samy říkají, kvůli partě známých tvář.

Lenka: Jako dítěti mi bylo úplně jedno, na který běh pojedou, všechny byly skvělé. Záleželo hlavně na rodičích, kdy si vzali dovolenou. Dnes

má každý běh 70–80 dětí, což o kvalitě něco vypovídá.

Než se zeptám z pohledu celého Pionýra, napadá tě něco, co bys chtěla dodat?

Jsmo skupina, kterou prošla spousta výborných lidí, a doufám, že se najdou mladí a stejně tak zapálení lidé, jako je Libuška Bendová a další, a skupina nezanikne s námi dříve narozenými. Jinak jsme obyčejná parta lidí, kteří se mají rádi. Těchto lidí je na našich skupinách celá řada a doufám, že je dnešní úspěšná doba v této neplacené profesi, tedy spíš poslání, neodradí.

Lenka: Za mladší vedoucí bych ráda řekla: Jsme moc rádi, že se máme od koho učit. Ráda bych dělala tábory co nejdéle, je to pro mě velká prázdninová tradice a momentálně si nedovedu představit, že na těch 14 dní prostě „na Mrtník“ nevyrazím.

Začínáme nový rok, navíc nás čeká výroční zasedání a s ním volby, takže se hodí trochu bilancovat. Co si myslíš, že se Pionýru v posledních letech nedařilo a s čím jsme si naopak poradili dobře?

Nedařilo se, to se asi nedá takto říct. Mně nejvíce vadí dlouhé povídání o ničem. Rozhodovat, zda do stanov dát „a“ nebo „i“, mě opravdu dožívá. Mě baví sledovat vztahy mezi lidmi, když

se od skupiny oddalují a po letech se vrací. Ty společné zážitky, to je to, co mě baví. Nejsem právník a nerozumím tomu, a proto se k tomu nevyjadřuji. Ale vím, že je to potřeba a obdivuji tuto vyšší práci. Já bych na to neměla.

Určitě se podařila spousta dobrých věcí. Například: znovu ukázat, o co Pionýru jde, že to není politika. Zlepšila se propagace. Spousta celorepublikových aktivit, např. Květinový den, Zdravá pionýrská krev, RESET, Kamínka, školení vedoucích, pochval by bylo na celou stránku. Zajišťování dotací, shánění dalších možností jak získat peníze. To před vámi smekám. To já neumím. Zahraniční tábory a setkání.

Jen co mně chybí? Jako mladá vedoucí jsem se zúčastnila dvou Mezinárodních táborů míru u nás v Čechách. Byl to úžasný zážitek. Možná by stálo za to obnovit tuto tradici. Víím, že to není snadná záležitost, je to jen momentální nápad.

Na závěr zase jedna tradiční otázka: Proč jsi pionýr? Co ti to dává a co bere?

Je to asi tradice. Protože jsem byla jako dítě i jako dospělá. Vždy jsem se cítila mezi těmito lidmi dobře a vždy jsem v té organizaci viděla smysl života. Nerada měním něco, co funguje dobře. Dává mi radost, zážitky, lásku, vztahy a něco, co nejde koupit penězi a ani popsat

slovy. Velkou rodinu, na kterou se mohu spolehnout, partnera a následně moje děti, prostě všechno. Co mi bere? Pouze čas, který strašně letí. Víc mi dal, než vzal.

Lenka: Vyrosla jsem na táborech a budu ráda pokračovat v této tradici. Zatím si to mohu jako učitelka dovolit. Baví mě vymýšlet celotáborovky, jezdit s partou skvělých lidí a učit děti novým věcem zábavným způsobem. Co mi bere? Musím souhlasit s Álou, čas je strašně neúprosný, ale za nic bych to neměnila!

Ptal se Jakub

PS ŠVERMOVÁČEK

- **Vznik:** 1968
- **Počet oddílů:** 1
- **Charakteristika:** všeobecné zaměření
- **Počet členů:** 128
- **Schůzky:** 1x týdně
- **Věk členů:** 7–13
- **Počet vedoucích a instruktorů:** Táborových 32 vedoucích a 10 instruktorů / u oddílu 1 vedoucí

VEDOUcí PS

- **Jméno:** Alena Šefflová
- **Děti:** 2
- **Má ráda:** lidi kolem sebe
- **Zaměstnání:** učitelka
- **Funkce v Pionýru:** vedoucí pionýrské skupiny, vedoucí oddílu
- **Kontakt:** alenasefflova@seznam.cz

FORMALIZACE ČINNOSTI, PŘÍMÉ PROPOJENÍ SE ŠKOLAMI

KDE SE VZALO?

Období, o kterém bude řeč, už – jako aktivní účastníci, tvůrci, nikoli děti – pamatuje jen málo lidí, jde o padesátá léta a řeč bude tedy o Pionýrské organizaci Junáka a následně o Pionýrské organizaci ČSM. Připomenutí prvního pojmenování nové organizace (r. 1949) není samoúčelné. V původních představách totiž měla působit dvojkolejně:

- skautské oddíly, pracující v místech, měly dále působit a vedle nich měly
- při školách vznikat oddíly nové a z nich následně celé pionýrské skupiny.

To předpokládaly původně schválené a v rámci hnutí prosazované záměry (a dokumenty).

Současně ovšem byl vyhlášen úmysl přivést do organizace během jednoho roku statisíce nových dětí (a dlouhodobým cílem bylo zapojit do její činnosti většinu dětí). Zároveň Československý svaz mládeže vyhlásil, že do roka (tj. do r. 1950) bude mít milión členů... Zde je prapůvod oné nehezky vzpomínky některých lidí a odtud pramení klíšé, že Pionýrská organizace touží toliko po formálních členech.

LOV „DUŠÍ“

Bohužel, těmto cílům bylo podřízeno vlastně vše – bez ohledu na důsledek. Jenže získání členů je věc jedna a jejich (aktivní) práce další... V 60. letech – svobodně a kriticky – rozebrali tuto iniciativu vedoucí představitelé samostatného Pionýra a označili ji za snahu o vytvoření „úřadu nad dětmi“. Následně se jim za to dostalo příkrého hodnocení, které jim zkomplikovalo práci i život... Ale zpět do r. 1949.

Bylo nutné vytvořit strukturu, která by mohla fungovat celoplošně. Proto byl zvolen model, který se přímo nabízel... (Co na tom, že šlo o klasickou situaci, kdy je nasnadě jednoduché, ale zároveň chybné, řešení.) Takovou strukturou přece jsou

GÓLY A PŘEŠLAPY

Titulek tohoto seriálu může znít jako inspirace olympiádou, která probíhá právě v době tvorby tohoto čísla Mozaiky. Ve skutečnosti je ale obrazným vyjádřením toho, co chceme zachytit při pohledu na více i méně vzdálenou minulost pionýrského hnutí.

Nasbírali jsme dost zkušeností se slepými uličkami, které přinesly – při svém „odhalení“ – jen příležitost otevřeně chybu přiznat a poučit se z ní. To jsou ony přešlapy. Některé věci se nám ale opravdu daří, umíme je dobře, jsou osvědčené třeba i po desítky let... jsou to zkrátka trefy do černého, góly. V tomto seriálu vybereme z každého soudku pár kousků a trochu si je přiblížíme.

Budeme se snažit pojmenovat příčiny nezdarů a rizika, která by s sebou neslo zapominání na ně, ale také poukážeme na věci, na které můžeme být hrdí a které stojí za to dále rozvíjet. Navíc se pokusíme ukázat, že nic není černobílé, že v každém „přešlapu“ je kousek „gólu“ a naopak.

Pro „zahřátí“ začínáme přešlapem, který je z naší historie bohužel až příliš známý...

školy... Jsou všude a všechny děti do nich chodí!

A tak začaly ve velkém měřítku vznikat pionýrské skupiny, které se rovnaly základní škole, ovšem bez připraveného zázemí vedoucích. Jak lehké: jednotlivé třídy byly oddíly a schůzky obvykle přímo navazovaly na výuku.

(Tím byl ovšem rodící se Pionýrské organizaci Junáka vložen do kolébky ještě jeden problém: formálně byla organizace součástí Československého svazu mládeže, ale faktický vliv na ni měla více škola, v jejíchž prostorách organizace působila, ale o tom jindy.)

PROČ ŠLO O PŘEŠLAP?

Zdánlivě to znělo jako celkem efektivní řešení... Jenže mělo hned několik velkých problémů a z nich řetězením vplynuly potíže další.

- První byl, řekněme, propagační: vzniklo v době, kdy se nekriticky přejímaly příklady z tehdejšího Sovětského svazu, kdy obecně platilo, že co bylo odtud, bylo jen dobré a hodné napodobení. Kromě popření ideje pionýrského hnutí, že jde o hledače nových řešení, to s sebou přineslo ukrutnou ideologizující zátěž, že celičké to je

jen a jen sovětský, potažmo, komunistický implantát, nevhodný pro naše výchovné tradice...

- Druhý je pedagogický: Oddíl je totiž ze své podstaty neformální kolektiv, ve kterém mají všichni, děti i vedoucí, jednu společnou věc – chtějí se v něm sdružit, mají chuť být jeho součástí, vybrali si ho, berou ho za svůj. To odpadá, když je oddílová schůzka jen další hodinou třeba po „hudebce“ a vedoucí je „souška učitelka“, což je nezřídka paní, kterou oddíl vlastně nezajímá, akorát kvůli němu musí chodit domů až o hodinu později...

- Třetí představovalo popření do vínku vložených principů celé organizace. Časem se totiž tzv. místním oddílům a pionýrským skupinám začaly vkládat do cesty administrativní překážky a dávala se přednost pionýrským skupinám při školách.

- Čtvrtým se stala „honba“ za čísly organizovaných dětí. Ta se při kritických pohledech na pionýrské hnutí stala zaklínadlem, že mu nešlo o nic jiného než o formální vliv na všechny děti. Což byl právě jen klacek na mlácení, neboť to rozhodně nebylo v nejvladnějším zájmu organizace, ale ani dětí... – a nikdy to neplatilo.

¹ Navíc je zde nutné připomenout, že záměru vyjádřenému heslem (z r. 1945): „Jednotná škola – jednotný národ“ vyšel vstříc zákon o jednotné škole z roku 1948. Prodloužil docházku na devět roků a současně pozměnil celou strukturu školského systému. Tzv. „jednotnou školu“ (což je i dnes pro řadu lidí výrazně pejorativní označení) chápal především jako ujednocení vzdělávacích požadavků na stejné staré žáky, na něž byly dosud kladeny různé vysoké nároky podle toho, na jaký druh školy chodili (gymnázia, reálky, měšťanky).

KAŽDÝ LÍC MÁ I RUB

Právě jsme předestřeli několik pohledů, na jejichž základě lze zavedený princip hbitě a kategoricky odsoudit. A navíc z nich vzlínají i některá nekonečně se vlekloucí klíšé provázející pionýrské hnutí: formalismus, povinná účast, zavlečení zvenčí, poškolštění – která jsou nám stále a znovu předhazována. Je ovšem dokladem životnosti pionýrského hnutí, že se dokázalo s naprostou většinou prakticky vypořádat (a leckdy to ani netrvalo nijak dlouho) – vyvozením poučení a snahou o překonání. Bohužel – i vzhledem k vlastnímu sebezbičování – se nepovedlo úspěšně či možná přesvědčivě „prodat“ toto vypořádání veřejnosti, a tak podobné charakterizující fráze Pionýra stále provázejí, stejně jako pláč některých našich vedoucích, jak jsme se nedokázali vyrovnat s minulostí.

NEJEN PŘEŠLAP

aneb život ukazuje, že ani zdánlivě zcela chybné rozhodnutí nemusí mít jen záporné dopady

Současní dětští psychologové využívají při řešení krizových situací (např. šikany) v třídních kolektivech postupy, které dnes vyvolávají vzpomínku na oddílovou činnost. Tj. ve formálně vytvořených kolektivech budují neformální vazby – prostřednictvím her a jiných společných činností dětí, vedle výuky.

Z toho lze odvodit, že správně pracující „třídní“ oddíly nejen skutečně mohly dobře fungovat, ale současně celý systém byl nezanedbatelnou preventivní aktivitou. Nabízel totiž formálně vytvořeným třídním kolektivům, díky činnosti, kterou děti dělaly, aby mezi nimi existovaly jiné vztahy, než tomu v běžných třídách je.

Nejde sice o systém univerzální – některé třídní kolektivy byly i jako oddíly zcela formální, takže tuto „přidanou hodnotu“ nenabízely. Nicméně nastavený systém sloužil jako prevence, protože pomáhal (i když patrně nezamýšleně) předcházet rizikovému chování dětí.

VYROVNÁNÍ SE... S CIZÍM VLIVEM

Nejsnáze lze argumentovat proti klíšé o zavlečení cizích zkušeností – protože jen málokteré hnutí má své ryzí kořeny v Čechách a na Moravě – a nikdo je nehodnotí jako zvnějšku zavlečený bacil. Naopak naprostá většina přijatých námětů ponechala

od svého původce dobré věci a časem je přizpůsobila zdejšími podmínkám, tradicím a možnostem.

VYROVNÁNÍ SE... S POŠKOLŠTĚNÍM

V padesátých letech proklamované heslo „Pionýr – první pomocník školy“ se vyčerpalo ještě rychleji, než se stačilo skutečně prosadit, ostatně o tom budeme hovořit ještě v jiném pokračování.

Obraz znechucené „soušky učitelky“, pokračující ve školním pedagogickém procesu i v tzv. pionýrské činnosti, se naštěstí rozplývá pod nápoem jiných, novějších a lepších zkušeností. A navíc, abychom byli spravedliví, je třeba říct, že to opravdu neplatilo vždy a všude. Naopak! Jsou příklady, kdy se ve třídě sešla dobrá parta dětí i fajn vedoucí a „třídooddíl“ fungoval dobře. Děti se na schůzky a výpravy těšily a někde třeba i položily základy tradicím, které přetrvaly z 50. let dodnes.

VYROVNÁNÍ SE... S FORMÁLNOSTÍ, „POVINNÝM“ ČLENSTVÍM

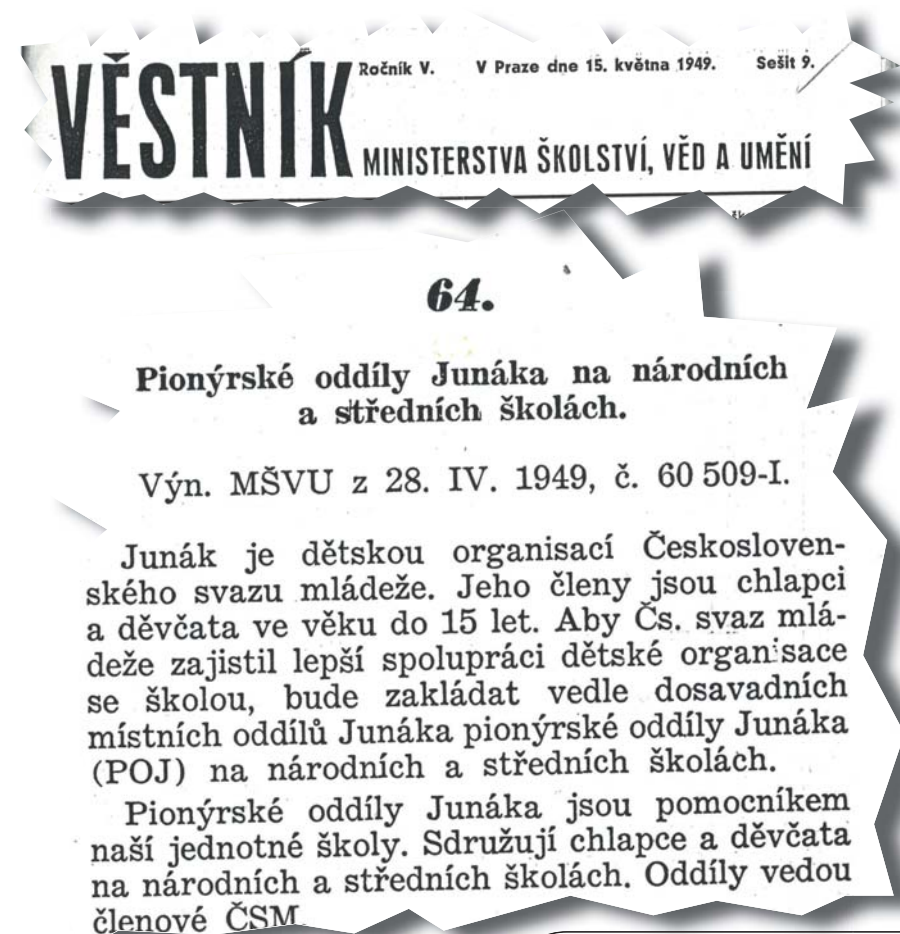
Výraznou slabinou školního uspořádání byla danost, která nenechávala prostor vlastní volbě dětí. A tak někdy

i mohla být snaha ze strany učitelky nebo učitele, ale „pionýry“ bylo těžké nadchnout i pro kvalitně připravený program. Jednoduše proto, že to, co je povinné, málokomu voní – příkladů vyjmenujeme každý spousty. Tak třeba knihy, které trpí tím, že jsou součástí povinné četby, a už jenom ten samotný fakt je čtenářům znechucuje, i když jde třeba i o mistrovská díla.

Je ale nutné zmínit, že nikdy nešlo o povinnost takřikající vytesanou do kamene, a tedy záleželo (jako téměř vždy) hodně na lidech ve vedení škol, jak se k věci postaví. Výsledek známe, školní model ustavování skupin a oddílů se ujal opravdu téměř všude. Už se ale tolik neví, že vždy existovaly školy – a zdaleka nešlo jen o zapadlé malotřídky – kde k tomuto propojení nedošlo, přesto tyto školy bez problémů fungovaly, jejich žáci odcházeli na střední a vysoké školy.

Skutečné vyrovnání ale přineslo především rozšíření zájmové činnosti v šedesátých letech. To byl totiž opravdu „gól“. O něm si ale budeme povídat příště...

Martin, Jakub

DATA K NEPŘEHLÉDNUTÍ! aneb okénko IX. výročního zasedání...

Nyní, kdy čtenáři Mozaiky Pionýra běží tyto řádky před očima, proběhla většina času (a několik termínů) z volnější části přípravy jednání IX. VZP.

Na všech KOP a PS mají základní informace: základní popis personální přípravy, záměr v hodnocení práce a jsou předloženy návrhy změn dokumentů.

DŮLEŽITÉ ÚLOHY

Do 21. 9. předložit materiály, návrhy a náměty k dalším otázkám činnosti, má-li o nich VZP jednat, (kdokoli předsedovi ObK).

Do 11. 10. předložit zvoleným delegátům písemně na adresu stanovenou v listě delegáta zpracované podkladové materiály v konečné verzi pro jednání VZP.

NA ZÁVĚR PŘIPOMENU ZNOVU DATUM 12. 11., kdy se v Pardubicích, sejdou zástupci PS na IX. VZP. Přizpůsobte proto organizaci činnosti na PS tak, aby se váš zástupce jistě jednání mohl zúčastnit.

Martin

PÁR SLOV...

Výroční zasedání je už vlastně jen za pár týdnů, tak jak si stojíme? Běží všechno, jak má?

Přehled termínů a úkolů průběžně o d š k r t á v á m e

a podle něj si stojíme dobře. Samo ale nic nejde, vždy je za vším potřebné vidět lidi, kteří „to něco“ odpracují. A též to neznamená, že jde vše lehce, nějaké zádrhly už máme také za sebou – podstatné je, že materiály se dokončují a bude o čem jednat. Jsem přesvědčen, že budou včas ve schránkách delegátů. Pak už bude všechno v jejich rukách. ☺

Co bylo nejsložitější?

Vypořádat se s nejčastějším požadavkem – máme pionýrské stanovy strážně dlouhé, zkuste je „nějak zjednodušit a zkrátit“. Přestože v obsahové komisi všichni cítíme, že dokument je velmi obsáhlý a dále ho rozšiřovat je neradostná perspektiva, zde

nešlo mnoho dělat. Říkám tudíž otevřeně, že tento požadavek se nepodařilo naplnit. Jakkoli je to námět pochopitelný, protože při pohledu na statut z devadesátých let je vidět opravdu značný nárůst v počtu stránek. Přesto se krátit – přes značnou snahu – nepodařilo. Považuji za potřebné zdůraznit, že to není tím, že by stanovy tvořili čím dál větší grafomani... Je totiž nutné vidět, že spousta věcí, které přibývají do stanov, zase třeba ubývá v ostatní vnitřních předpisech. Prostě se tam přesouvají, protože z občanského zákoníku vyplývá, že je nutné či účelné je řešit už na úrovni základního dokumentu. Takže i když jsme opravdu moc chtěli krátit, nakonec jsme zase o kousek přidali...

A ještě něco jste smetli se stolu?

Jsem „potěšen“ (a zdůrazňuji, že jde o potěšení v uvozovkách), jak hezky se ptáš – protože mám obavu, že představa o metení nežádoucích podnětů pod stůl a vybírání si jen jahůdek na vrcholek dortu či toho, co se vrchnosti hodí, je stále nějak v myslích lidí podprahově uhnížděna.

Snažíme se o co největší otevřenost, nabízeli jsme co nejširší účast v komisi... leč do toho se zase tolika lidem nechce. Za sebe říkám, že členové komise mají můj obdiv, s jakým zaujetím velká část z nich ke své práci přistoupila – a pracovní skupina pro stanovy byla nesmírně dělná! Díky jim všem.

Nicméně máš pravdu, že dva podněty jsme po několika debatách opravdu „uzemnili“ (už o nich ovšem byla a jistě ještě bude řeč i v Mozaice). Nezastrčili jsme je na dno šuplíku, ale chceme vybidnout k debatě o nich. Shodli jsme se však, že na jejich vnesení do stanov není doba – nemáme to „vnitřně vyhádané“ mezi sebou a do života spolku by to přineslo potíže.

Chceš něco vzkázat delegátům, než se setkáme v Pardubicích?

To, co si přeji před každým takovým jednáním, ale ne vždy se splní. Aby si delegáti přivezli horoucí srdce a zájem, ale také chladnou hlavu, a to vše uplatnili právě v závěrečné rozpravě.

Ptal se Jakub

STRUČNĚ Z PŘEDPRÁZDNINOVÉHO VV ČRP

Výkonný výbor České rady Pionýra naposledy jednal 18. 6., kdy už byla červnová Mozaika ve schránkách. Pojďme si proto nyní ve stručnosti nastínit, jak jednání probíhalo a jakými tématy se zabývalo.

V úvodu zazněl obvyklý blok informací zevnitř Pionýra i z jednání vně náš spolek – tentokrát například až ze Skandinávie. Finští pionýři (setkání se kterými již proběhlo v srpnu) totiž projevíli velký zájem o naše zkušenosti s výchovnými programy. Z dalších témat můžeme vybrat např. projednání návrhů na nová trička k projektu

Zdravá pionýrská krev – která jsou teď už dostupná na E-mošce (emoska.pionyr.cz). VV se pochopitelně věnoval budoucím akcím, a to jak těm méně zábavným (ale neméně potřebným), jako je blížící se Výroční zasedání Pionýra a jednání ČRP či kurzy podvojného účetnictví, tak i těm, které si užijí i děti, jako třeba další ročník Pionýr Open, naplánovaný na září 2017.

Část jednání byla jako obvykle věnována ekonomice, konkrétně např. kontrolám účetních závěrek pionýrských skupin, prodeji dlouhodobě nevyužitého majetku

(ČOV v obci Žďár), aktuálnímu přehledu o finančním majetku Pionýra a podobně. A jako vždy před prázdninami se VV zabýval také záměrem začínajícího ročníku Mozaiky – jak to dopadlo, se dozvíte při listování tímto a devíti dalšími vydáními. Příští jednání VV ČRP proběhne začátkem září, ale již po uzavření tohoto čísla, o jeho výsledcích se proto dočtete v říjnové Mozaice.

redakce

PLNÉ PRÁZDNINY

Není žádným tajemstvím, že v Pionýru význam slova prázdniny tak úplně neplatí. Obzvlášť se to týká těch letních, které jsou obdobím, kdy tradičně vrcholí celoroční činnost oddílů na letních táborech.

Úplně jinak samozřejmě vypadaly prázdniny na Ústředí, ale ani tady rozhodně nešlo o prázdné týdny. I když utichla řada operativních záležitostí, méně zvonily telefony i zvonek u dveří, nuda nás vážně netrápila. Naopak byla příležitost oprášit vše, u čeho jsme si „chca nechca“ museli během roku říct, že teď na to vážně není čas, ale snad se k tomu dostaneme v létě...

A tak jako každé léto vznikl seznam prázdninových úkolů. A postupně na něm začalo přibývat i proškrtnutých řádků. Jistě, některé zůstaly, ale rozhodně jich není většina. Zde je pár příkladů toho, co jsme si „odškrtli“ a na co si vy můžete „sáhnout“. Tak třeba na webu v sekci Pro členy najdete nově zpracované situace (Co dělat, když...), v RISPu jsou pro vás připraveny aktuální videonávody i nový manuál (o tom níže). Když už jsme u „těch internetů“, tak se postupně rozbíhají práce na novém Servisu, ale tady si na výsledky budete muset ještě chvíli počkat. I v redakci Mozaiky, třebaže zrovna nevycházela, jsme se nenudili.

Připravovali jsme některá dlouhodobá témata, plán speciálů, úpravy pro nový ročník a koneckonců během srpna jsme už pracovali na tomto vydání. Vznikl také úplně nový web Mozaiky, o kterém se dočtete na následující straně. Pokročily také práce na některých připravovaných publikacích. Tou první, která se vám může dostat do ruky, je Zápisník Putování se psem.

To ale samozřejmě není všechno, spousta věcí není tak viditelná, přesto bylo nutné je udělat – příprava podkladů pro projekty, úklid skladů, archivace účetnictví, dílčí inventarizace a tak dále.

PROVOZ NA ÚSTŘEDÍ

se se začátkem září vrací do obvyklých kolejí. Od pondělí do čtvrtka nás zastihnete vždy od 9 do 18 hodin. Hlavní kontakty zůstávají neměnné: ustredi@pionyr.cz a 777 248 720.

NA VIDĚNOU!

RISP – BLONDÝNA SE VRACÍ A NENÍ SAMA...

Přátelé, tak se po létě zase vracím, potkala jsem zrzka, který má k RISPu spoustu otázek, a protože vás by odpovědi mohly také zajímat, ráda se s vámi o ně podělím.

ZRZ: Tak co je s RISPem nového? Pracuješ vůbec nějak s náměty z oblastních porad?

BLO: Jasně! Zrovna přes léto se toho událo spousta. Jedním z nejčastějších námětů byla žádost o aktualizaci videonávodů a manuálu. Což bylo taky první, do čeho jsme se pustili. Na domovské stránce jsou teď aktualizované všechny videonávody, mají i nový vzhled. Věřím proto, že celá stránka působí tak nějak uceleněji a přívětivěji. ☺

ZRZ: Takže jste to trochu přešetili, aby se neřeklo? Nebo je tam něco fakt nového?

BLO: Videonávody jsou opravdu nové, podrobnější, rozdělené podle typu nápořád, kdy prvních šest ukazuje, jak vložit do RISPu lidi, jak vložit členy do oddílu, jak je mazat nebo převádět na evidované osoby, jak udělat registraci oddílu a jak udělat registraci PS. Další čtyři se týkají samostatných kapitol: práce s dokumenty

Fakt?

u lidí, u jednotek, práce s exporty dat a přihlášení ke „Společné energii“.

ZRZ: Ke společné energii? To spolu budeme meditoval a sdílet pozitivní vibrace, nebo co?

BLO: Ale neeee. ☺ „Společná energie“ je projekt, o kterém se mluvilo už na jaře, umožňuje využití asi nejlevnějšího dodavatele energie na trhu, viz www.pionyr.cz/clenove/spolecnaenergie. V RISPu je jednoduchý přihlašovací systém, najdeš ho hned na domovské stránce v části Společná energie. Postup přihlášení najdeš také v červnové Mozaice.

ZRZ: No, to nezní špatně, podívám se na to. Mluvila jsi ale i o manuálu, ten je taky nový?

BLO: I manuál je aktualizovaný – vypadá trochu jinak, má více obrázků, aby vše bylo srozumitelnější, postupy jsou podrobnější,

Anooo!

tak nějak v blondýnině stylu... Takže je pochopíš určitě i ty. Najdeš ho taky na domovské stránce v sekci odkazy.

ZRZ: To dáváte všechno na úvodní stránku? Se vám nechce vymýšlet, kam s tím?

BLO: Ale houby... ☺ Je to jen jasně rozdělené, na vnitřních stránkách jsou všechny informace o lidech, jednotkách, k nim náležící dokumenty a podobně. No a na domovské stránce je spousta užitečných informací určených všem uživatelům RISPu, jako jsou zmíněné návody, odkazy, „Společná energie“, novinky, informace k evidenci, podmínky používání RISPu a okno hlášení, zkrátka je toho opravdu dost.

A příště vám povím, jak dopadly další připomínky, přes léto se toho událo mnoho, a tak se máme na co těšit.

Vendy

O SYMBOLECH

Návštěvy na letošních táborech mne přiměly, abych se zamyslel, jaká je na nich výzdoba, brána se znaky, vztyčená vlajka, totem... Přicházíme proto s několika glosami k symbolům a symbolice – jako náměty k zamyšlení. Používání symbolů, v životě i ve výchovné práci, totiž za chvíli úvahy stojí. My jsme k tomu připravili seriál.

Lidé od pradávna využívají symbolů pro vyjádření nálady, názorů, postojů, jako vyjádření příslušnosti ke skupině, projev přátelství či naopak nepřátelství. Je obecně přijímaným symbolem, že podaná pravice v našem kulturním prostředí znamená přátelské úmysly, nebo také „nemusíš se bát, netřímám v ruce žádnou zbraň“. Erby se používaly jako vyjádření příslušnosti k rodu, společenského postavení a privilegií. Udrzuje se v obecném povědomí, že sova symbolizuje moudrost, kotva naději, váhy spravedlnost. Jejich vnímání sahá až do Orientu, antiky či k počátkům křesťanství. U nás zase – ač si to neuvědomujeme – leccos přežilo z doby praslovanské – například symbolika stromů: lípa – pohostinnost, bříza – dívčí slíčnost, tis – smrt. Ostatně, bájesloví je plné symboliky.

Dnešní užívání vlajek a praporů veřejně ukazuje projevenou loajalitu nebo podporu. Nošení symbolů na oděvu, špercích či v domácnosti může sloužit jako vyjádření náboženského nebo politického přesvědčení anebo slouží jako ochranný amulet. Symboly jsou používány na všech úrovních, ať již se jedná o stát (státní znak, hymna, vlajka...), náboženství (kříž, Davidova hvězda, půlměsíc), školy (znaky, hesla, gesta), organizace (loga) nebo jednotlivce (osobní značka, pseudonym, vzhled – dlouhé vlasy či naopak úplný sestřih...). Jako symbol může sloužit grafický znak, barva nebo kombinace barev, číselná hodnota, gesto, zvuk nebo melodie. Mnoho symbolů má své historické pozadí, které je také součástí samotného významu symbolu. A o tom všem, byť půjde jen o střípky, bude řeč v dalších pokračováních.

Povídání postupně nabídne několik pohledů na symboly či symboliku, budou zde odkazy na dění v Pionýru. Doplní ho též příklady různých symbolů a jejich výklad a pohled na ně.

KORUNOVAČNÍ KLENOTY

Letošní výročí narození Karla IV. bylo i příležitostí ukázat korunovační klenoty... Právě o nich lze stěží pochybovat jako o symbolu. Ale o symbolu čeho?? V republikánských Čechách hovořit o symbolu království? Není to totéž, jako mluvit o provazu v domě oběšencově?

Domnívám se však, že jen máloco – vyjma například Univerzity Karlovy – symbolizuje vážnost a význam naší minulosti jako korunovační klenoty... Nesporně jsou dokladem promyšlenosti, odkazují na krásu zlatnických technik či na um výrobců dávné doby. To jistě, ale jsou i něčím víc – jinak by se na ně nestály tisícíhlavé fronty a lidé je nechtěli obdivovat – a přitom česká královská moc je již staletí minulostí, pro některé možná romantickou představou.

Co lidi láká a vábí ke korunovačním klenotům českých králů? Vyjmenovat celou soupravu, kterou tvoří: žezlo, Královské jablko, Svatováclavská koruna, Korunovační kříž a dále též Korunovační roucho a Svatováclavský meč (na fotce jsou jen první tři), dnes umí málokdo. Leckdo řekne – aby ne, vždyť jde o dnes dávno překonané odznaky moci... A přesto!

Ani republikánské zřízení – jakkoli stálo na odporu a negaci císařské a královské moci (a je tomu tak bezmála už o sto let!) – nezničilo tuto úžasnou památku. Naopak uchovával ji a pečuje o ni. Hýčká si tento ojedinělý soubor ... symbolizující naši stát-
nost, doslova zhmotňuje úctyhodnou minulost.

Proto i dnes, v době inflace všemožné symboliky, kdy se kdeco stává ikonickým zjevením a zaslouží rituální opěvování, jen dokud se ovšem nenajde nová modla – jsou české korunovační klenoty stálým národním symbolem, nad nímž se tají dech.

Martin

NOVINKA: MOZAIKA.PIONYR.CZ

Mozaiku si už řadu let můžete přečíst i na internetu a někteří čtenáři toho opravdu využívají, mají některá vydání přečtená ještě dříve, než jim dorazí do schránky. Do minulého ročníku byla nicméně Mozaika jen ke stažení jako pdf a ozývalo se volání po podobě, která toho umí trochu víc a také si lépe rozumí s mobilními telefony.

A tak tu máme úplně nový web mozaika.pionyr.cz, který je členěný dle

vydání i témat, umožňuje články komentovat, odkazovat na ně jednotlivě či je zobrazovat na různých velkých obrazovkách. Možnost stáhnout Mozaiku jako pdf je také zachována.

Nemusíte se bát, k předchozím vydáním se stále dostanete v archivu vydání. Jednotlivé rubriky, které jsme považovali za nadčasové, jsou navíc naplněny i obsahem z minulých vydání. Takže například Geopozvánky zde samozřejmě najdete

všechny, seriál O dětech trochu jiných také, ale například zprávy ze Sami o sobě jsme zpětně nevkládali.

Stránky ještě ladíme a doplňujeme za pochodu, ale věříme, že vám zpříjemní čtení Mozaiky na internetu. Tak šup šup na mozaika.pionyr.cz. ☺

Jakub

JARDA NOVÁK (*1964 – †2016)

Dne 1. července 2016 měl začínat jeden z našich letošních pionýrských táborů. Nezačal.

Dne 1. července 2016 zemřel hlavní vedoucí tohoto tábora pan Jaroslav Novák.

Je to ironie nebo hořký osud, ale možná, že tak mají končit opravdu velcí lidé. Odcházet na vrcholu. Jarda takovým velkým člověkem v činnosti, které ve svém životě obětoval velmi mnoho, opravdu byl.

Narodil se před 52 lety. Po vyučení a vojně si bere na starost oddíl pionýrů v hornobřížské základní škole. Oddíl nese jméno Větrník a je zaměřen především na turistiku. Změnil se režim, ideologie, systém dětských dobročinných organizací, vznikl samostatný Pionýr dnešního typu, ale Větrník s Jardou v čele přetrvával. Je to až k neuvěření, ale letošní rok tento oddíl slaví 30 let své existence.

Jarda nezůstal pouze u celoroční oddílové schůzkové činnosti. Víkendy trávil na výletech. S železnou pravidelností se podílel na pořádání letních stanových i turistických putovních táborů. Po čase se dostal do vedení Pionýrské skupiny Horní Bříza, která i díky jeho úsilí přežila svoji transformaci z původně ideologicky obarvené PO SSM do nezávislé dětské organizace. Na tomto místě je vhodné připomenout, že málokterá dětská organizace (včetně Junáka) dokázala v Horní Bříze přežít výkyvy nezájmu dětí o členství nebo naopak nedostatek vedoucích. Mimo práce na oddíle a na mateřské

skupině se Jarda jistou dobu pohyboval i v krajském a republikovém vedení polistopadového Pionýra.

Vedoucí dětských kolektivů nebývají moc známí lidé, jejich mravenčí práce nese, pokud o nich lze vůbec hovořit, výsledky pomalu. Bylo by však zajímavé zjistit, kolik dětí či dospělých (krom zcela nově přistěhovaných) bylo lehce či hlouběji zasaženo Jardovou činností nebo alespoň jejím nepřímým vlivem. Kolik dětí se zúčastnilo pohádkového lesa na MDD, kolik dětí chodilo do oddílů a jezdilo na tábory, které vedl Jarda, jeho spolupracovníci anebo jeho odchovanci. Kolik turistů šlapalo kilometry na Hornobřížském puchýři. Kolik dospělých jelo na poznávací zájezdy, které v poslední době v rámci své cestovní agentury pořádal... Možná by bylo snazší zjistit, kolika lidem v Horní Bříze jméno Jarde Novák, Větrník, Pionýrská skupina Horní Bříza a Pionýr vůbec nic neříkají. Za každým člověkem zůstává kus odvedené práce. V Jardově případě jsou to desetitisíce hodin strávených při práci v mimoškolní zájmové činnosti, tisíce pravidelných oddílových schůzek, stovky víkendových výletů, desítky letních i zimních táborů. Ač sám neřídil, měl procestovanou Českou republiku a přilehlé zahraničí jako málokdo a s ním cestovali i všichni ostatní.

A ještě jednu podstatnou věc stihl vykonat. Věc, na které v minulosti ztroskotávala i mocná impéria. Stihl vychovat své nástupce.

Ne jednu generaci, ale několik. Proto my, jeho dědicové, v tuto chvíli přebíráme uprázdněné kormidelní kolo a s lodí nazývající se Pionýrská skupina Horní Bříza poplujeme dál. Možná, že v září již nebude otevřen oddíl Větrník, ale jsou pro děti připravené jiné oddíly, které budou fungovat po celý rok. Na podzim proběhne tradiční závod Na vlastní pěst, v zimě turnaj ve hře ringo a na jaře turistický pochod Hornobřížský puchýř. Jarde Novák byl sice doyenem našeho spolku, ale nikdy nebyl osamocený. Vždy nás byla parta, která byla ochotna dětem i dospělým nabídnout pestrý program. Odešel velký vedoucí, organizátor, turista, pionýr. Odešel, ale činnost, která jej naplňovala, nekončí. Možná někdy v budoucnosti, ale dnes ještě ne. Kdo by si mohl přát víc. Jarde byl člověkem, který kopal studny, aby z nich jiní mohli pít. Čest jeho památce.

Radek Houška

OHLÉDNUTÍ ZA JARDOU

Radek napsal krásná slova, a tak je doplním jen krátce – kdykoli jsme se potkali, tak se ptal – tak kdy už přijedeš na náš pochod (Hornobřížský puchýř). A já mu vždycky totožně odpovídal (vtipně): Času dost, abychom se na něm potkali, neboj...

Tak už se nepotkáme, ani na žádné jiné pionýrské akci. Na mnoha nechyběl, jiných byl duší. Pionýrskou duší a vdechoval jim život. Ten jeho zrádně a nečekaně vyhasl. Čest jeho památce.

Martin

KAREL KRŤKA (*1943 – †2016)

Přát ohlédnutí za člověkem, který mne provázel čtenářsky bezmála čtyři desetiletí a osobně (tudíž pionýrsky) jsme se znali pětadvacet let, je těžké. Znal jsem Krťka i jeho

skvělou ženu Blanku, řekl bych, dost dobře, a tak jak vybrat podstatné? Vidali jsme se více i méně, rád jsem zastavoval u nich na táboře (vždyť Blančiny dobroty byly proslavené), ba jednou jsem vstoupil nejen do tábora, ale rovnou i skupinové kroniky...

Karel pracoval v Pionýrských novinách, byl ve vedení Pionýra (1968-70) - za což ho

čekala odplata. Pak pracoval „jen“ s oddílem „Lvíčata“, a tak jsme se setkávali – oficiálně i neoficiálně. Také jsme se dost dohadovali – viděli jsme některé věci jinak, já byl daleko bojovnější, Krtek opatrnější... Když jsme – sedíce vedle sebe v autobuse – odjížděli časně nad ránem 21. ledna 1990 z Brna, z jednání Mimořádné konference pionýrských pracovníků, Karel říkal: Čeká nás těžká doba... a situaci jsme probírali skoro celou cestu do Prahy.

Po překonání jedné nelehké zdravotní situace jsem ho – po dohodě s Blankou (aneb za vším hledej ženu) – přitáhl k okruhu spolupracovníků Mozaiky Pionýra a později ho přesvědčil, aby se stal odpovědným redaktorem. Měl neocenitelný novinářský dar, vládl slovem, dovedl vystihnout myšlenku... Soudím, že posunul náš zpravodaj o velký kus dopředu.

Lámali jsme si spolu hlavy nad pojetím knížky o pionýrské historii – zde byl nedocenitelnou studnicí vzpomínek. Po Blančině předčasné smrti se stále více stahoval do sebe, v redakci už „jenom“ pomáhal – naposledy jsme se viděli při tvorbě červnového čísla, když přinesl podklady. Pozdravili jsme se jen letmo, ostatně nový ročník začne zase v srpnu/září... Místo korektur však přišla už jen zpráva, že je na JIPce a po bezmála dvou týdnech zpráva nejsmutnější.

Uchovám si Krťka v paměti z táborů, setkání oddílů, klábosení či vážných debat o dětském hnutí, Pionýru a pionýrství, nebo i z Tábornické stezky. Myslím, že nejsem sám. Čest jeho památce.

Martin

RYCHLÉ PŘEDÁNÍ NERVY PROHÁNÍ

Honza byl vedoucím pionýrské skupiny po řadu let. Své povinnosti plnil bez jakýchkoliv problémů a nedostatků, všechny kontroly a revize dopadly vždy „bez výhrad“. Jednoho dne Honza od zaměstnavatele dostal nabídku povýšení, ovšem spojeného s přestěhováním do jiného kraje. Dlouho o tom s manželkou, se

kteou vychovávali tři potomky, diskutovali, až zaměstnavatel nabídl i příspěvek na hypotéku a to rozhodlo. Rodině se nabízela možnost bydlet ve vlastním, v krajském městě, a tak Honza přijal.

Po volbě nového vedoucího skupiny následovalo předání funkce. Honza měl vše vedeno přehledně a systematicky, ovšem

nezapomněl – společně zašli do banky a změnili přístupová práva k účtu.

Problém nastal po půl roce, kdy byla prováděna kontrola hospodaření za uplynulých 3 roky. Jarda nebyl schopen dohledat tři čtvrtletí a jeden rok přijatých faktur. Zoufale volal Honzu, ale jako na potvoru byl služebně v zahraničí. Za 14 dní přijel, a znovu si všechno prošli. Jarda byl ovšem připraven – pořídil si samolepící štítky, barevné fixy a každý šanon a každou archivní krabici opatřil polopatickou vysvětlivkou, co se v ní nachází. Kontrola mohla pokračovat a dopadla, jak jinak, „bez výhrad“.

Pokud by si Honza a Jarda předali funkci sice zdouhavěji, ovšem tak, jak by to mělo být, problém by nenastal. Předání se mělo uskutečnit rozhodně pomaleji a každá položka měla být zmíněna a označena a o věci by měl být sepsán protokol.

Jak by takový protokol měl vypadat? To se podrobně dočtete v tomto vydání Tu-ňáka, včetně poznámek například o odpovědnosti na straně předávajícího i přebírajícího.

měl určitý svůj systém, na prvý pohled velmi logický, ovšem originální. Jednalo se o systém písmen a čísel – když vám to vysvětloval, bylo vše jasné a srozumitelné, ovšem po pěti minutách jste již tápali a to se stalo Jardovi, který byl novým skupinovým vedoucím. Po prohlídce a kontrole vyřídil předání funkce jednou větou: „Dnešního dne nový vedoucí pionýrské skupiny převzal od odstupujícího vedoucího pionýrské skupiny dokumentaci, která je úplná.“ Datum, podpisy. Konec úřadování. Abych

Michal Pokorný

advokát, právní zástupce Pionýra

AKTUALITY

PIONÝRSKÝ SEDMIKVÍTEK ROZKVĚTÁ

Unikátní soubor otevřených kulturních soutěží Pionýrský

Sedmikvítek opět startuje! Již v říjnu proběhnou některá oblastní kola. Kompletní přehled termínů i s kontakty na pořadatele jednotlivých soutěží najdete na sedmikvitek.pionyr.cz pod položkou „Aktuální ročník“. Tak nic nepropásněte!

72 hodin

Mezinárodní dobrovolnický projekt 72 hodin probíhá v ČR už popáté, tentokrát ve dnech 13. až 16. 10. Ve všech předchozích ročnících se zapojili i pionýři. Zkusíte to tentokrát i vy?

Více informací a možnost přihlásit své projekty (zaměřené na zlepšení života lidí, pomoc přírodě či vylepšování vlastního okolí) najdete na www.72hodin.cz.

VYŠLA KOMIKSOVÁ KNIHA STRÁŽCI.

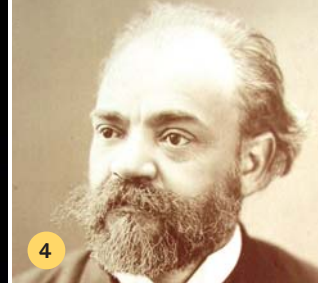
V květnu měla premiéru kniha, v níž je sebrán komiksový seriál Strážci, který mnozí možná pamatujete z časopisu ABC. Poprvé začal vycházet již před téměř padesáti lety. Jeho autorem je Vlastislav Toman, který psal i scénáře pro komiksy, které vycházely dříve v Mozaice – Robin a Páťa nebo Silná pětka.

Ať už jste pamětníci nebo prostě máte rádi komiksy pro děti a mládež, tak knihu Strážci určitě nepřehlédněte. Pro dětské spolky můžete navíc získat slevu. Více se dozvíte na webu nakladatelství Josef Vybíral: www.verneovky.cz.

nepřehlédněte

1. 9. 1916 se narodil britský fotbalový rozhodčí Ken Aston, který vynalezl červenou a žlutou kartu.

6. 9. 1946 se narodila zpěvačka Hana Zagorová, která během své kariéry získala 9 Slavíků. Jedná se o jednu z neúspěšnějších českých zpěvaček. (obr. 1)

7. 9. 1836 se ve Svatovítské katedrále v Praze konala poslední česká královská korunovace. Korunován byl císař Ferdinand V. Dobrotivý. (obr. 2)

7. 9. 1996 se na Letenské pláni v Praze konal koncert amerického zpěváka Michaela Jacksona, na který přišlo 130 000 diváků. (obr. 3)

8. 9. 1841 se narodil jeden z nejvýznamnějších českých hudebních skladatelů Antonín Dvořák, k jehož největším dílům patří například opera Rusalka a Čert a Káča († 1. 5. 1904). (obr. 4)

8. 9. 1921 zemřel český lékař Jan Janský, objevitel čtyř krevních skupin (* 3. 4. 1873). (obr. 5)

11. 9. 1976 se narodil český automobilový závodník Tomáš Enge, který je první a doposud jediný český pilot Formule 1.

11. 9. 2001 byl na New Yorkské World Trade Centre spáchán teroristický útok, a tím odstartoval tzv. válku proti terorismu.

14. 9. 1926 vyšla dětská knížka Medvídek Pú od A. A. Milna. (obr. 6)

15. 9. 1821 vyhlásily společně Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua nezávislost na Španělsku.

19. 9. 2006 ukončil svoji sportovní kariéru Jan Železný, světový rekordman v hodu oštěpem, vítězstvím na exhibičním závodě v Mladé Boleslavi.

20. 9. 1946 se uskutečnil první ročník filmového festivalu v Cannes.

23. 9. 1901 se narodil český básník a jediný český nositel Nobelovy ceny za literaturu Jaroslav Seifert. (obr. 7)

24. 9. 1896 se narodil americký spisovatel Francis Scott Fitzgerald, autor díla Velký Gatsby, které se dočkalo i filmového zpracování.

28. 9. 1906 byla prvními dostihy zahájena činnost závodiště ve Velké Chuchli.

28. 9. 1931 byla v Troji otevřena Pražská zoologická zahrada.

30. 9. 2006 se Taťána Kuchařová stala první českou držitelkou titulu Miss World.

1. 10. 1946 Norimberský proces – 12 z 22 obžalovaných nacistických pohlavárů bylo odsouzeno k trestu smrti.

1. 10. 1996 byla poprvé spuštěna televizní stanice o zvířatech Animal Planet pod vedením společnosti Discovery Communications a BBC.

5. 10. 1936 se narodil spisovatel, dramatik a první prezident samostatné České republiky Václav Havel. (obr. 8)

6. 10. 2006 byla dokončena stavba dálnice D5.

7. 10. 1986 si nechal Ralph Wedgewood v Londýně patentovat uhlový papír (známý jako kopírák).

13. 10. 1781 vydal císař Josef II. tzv. toleranční patent, který vyhlášoval omezenou náboženskou svobodu.

13. 10. 1941 se narodil kanadský novinář a spoluzakladatel organizace Greenpeace Robert Hunter.

16. 10. 1306 byl zvolen Rudolf Habsburský českým králem po smrti posledního Přemyslovce. Započala vláda Habsburků jako nejdéle vládnoucího rodu.

16. 10. 1846 byla v Massachusetts General Hospital v Bostonu (fakultní nemocnici při Harvard University) poprvé provedena operace za celkové anestézie.

18. 10. 1956 se narodila česká teniska Martina Navrátilová, rekordmanka v počtu získaných titulů z Wimbledonu (9x). (obr. 9)

25. 10. 1846 se narodil Karel Krohn, který je zakladatelem prvního hasičského sboru v Čechách.

28. 10. 1636 byla založena v Cambridge (Massachusetts, USA) Harvardova Univerzita.

28. 10. 1886 byla slavnostně odhalena Socha Svobody v New Yorku. (obr. 10)

NEJVĚTŠÍ VYNÁLEZY

aneb samozřejmosti, které hýbou světem

Protože slovo pionýr je v obecném slova smyslu hledač nových cest, je nepochybné, že ryzím příkladem pionýrů jsou vynálezci. Na tomto místě si proto budeme připomínat velké vynálezy, které dnes už ani nevnímáme, přitom ale mají zásadní vliv na dnešní podobu lidstva. Začneme tím asi nejkřiklavějším příkladem:

Kolo

Jedním z prvních vynálezů, který ve změnách podobách člověk využívá dnes a denně již řadu tisíciletí, je kolo.

Nejstarší dochovaný důkaz o existenci kola je více než 4000 let staré vyobrazení válečného vozu nalezené v oblasti Mezopotámie. O stáří ani původu vynálezu kola se toho příliš říct nedá, jisté však je, že měl obrovský vliv snad na každou oblast lidské práce. Kolo jako prostředek usnadňující přepravu, jako pomocník v zemědělství, na stavbách i bitevním poli.

Vynález kola navíc ve spojitosti s průmyslovou revolucí v 19. století dal vzniknout zcela novým dopravním prostředkům, bez nichž si můžeme život v dnešním světě techniky jen stěží představit.

Snad u všech vyspělých společností starověku lze nalézt důkazy o využívání kola, což dokládá jeho obrovský význam. Bez delšího váhání tak lze kolo označit za jeden z nejvýznamnějších vynálezů lidské civilizace. Vždyť stačí se jen občas rozhlédnout kolem sebe a uvidíte ho všude v nespočtu podob a využití.

KŘÍŽEM KRÁŽEM FANTAZIÍ

Letní pionýrské tábory jsou tradičním vyvrcholením naší celoroční činnosti. A s koncem prázdnin můžeme říct, že se zase povedly! Stejně jako každý rok jich byly zhruba čtyři stovky (letos konkrétně 374) a stejně jako v posledních letech i letos přibýlo jejich účastníků – podle přihlášek celkem 21 442, což je s 586 více než loni (z toho 441 přibýlo ve věku do 18 let).

Jak je vidět z fotek na této stránce (i ze zpráv na stranách 4–6) i letos tábory nabídly dětem výpravy do exotických míst, do dávné minulosti i do světa fantazie. Tak zase za rok!

Na této stránce vidíte snímky od: 6. PS Svibická Šestka (Český Těšín), 14. TSP Zeměpisná společnost Po cestách vlasti (Brno), 17. PS Karviná, 117. PS Kalich (Praha), 188. PS T.O. Bobříci (Praha), PS Beta (Praha), PS Dravci (Ústí n. L.), PS Hrádek, PS Mláďata Zborovice, PS Šumperk, PS Tuláci Klatovy, PS Za Vodou (Josefov).

